

Gemeente Bergeijk - Beheer Openbare Ruimte & Accommodaties, BORA III Focus

De raad der gemeente Bergeijk;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 04 december 2018;

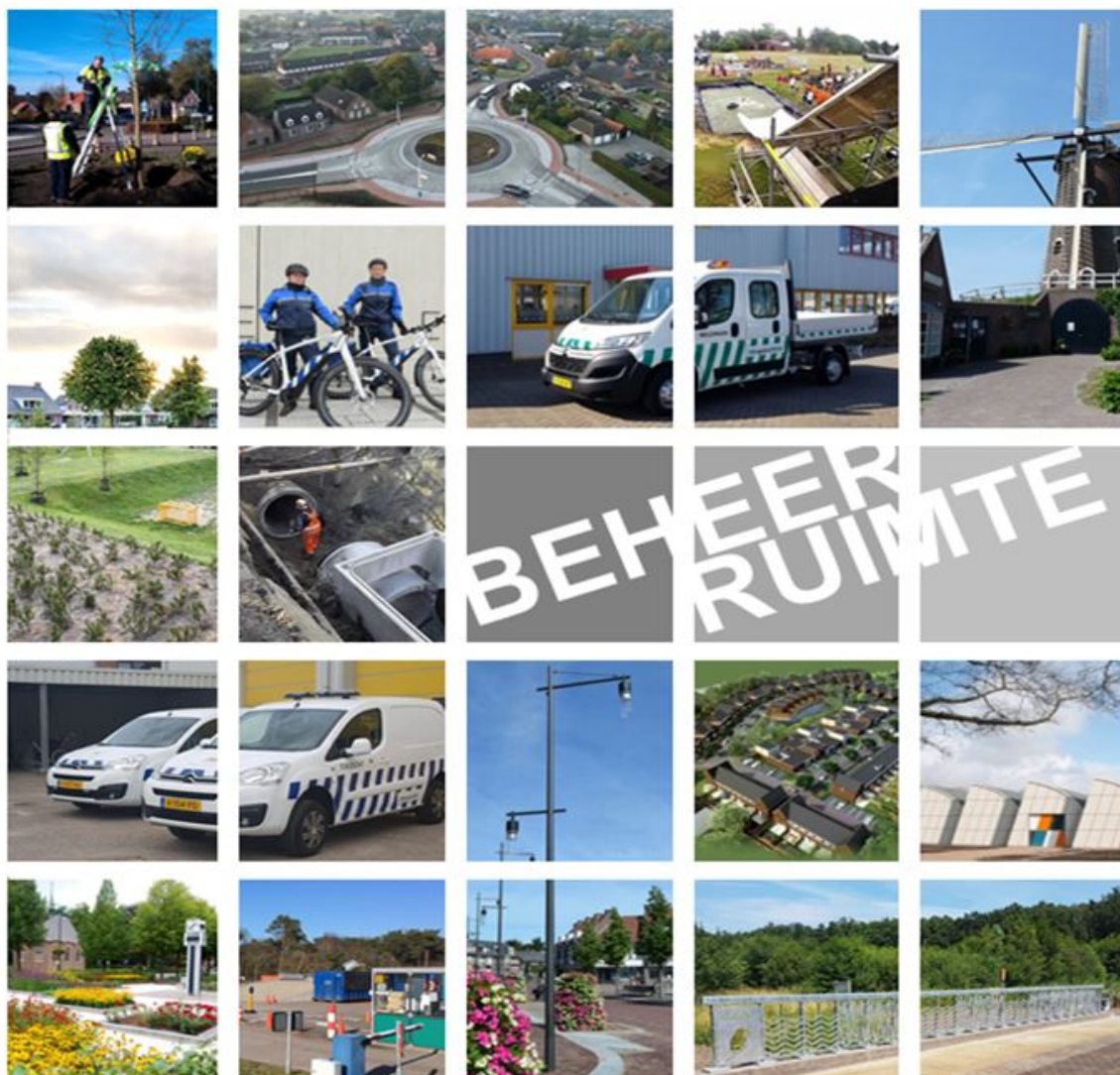
gezien het advies van de commissie GZ d.d. 08 januari 2019.

besluit:

In te stemmen met:

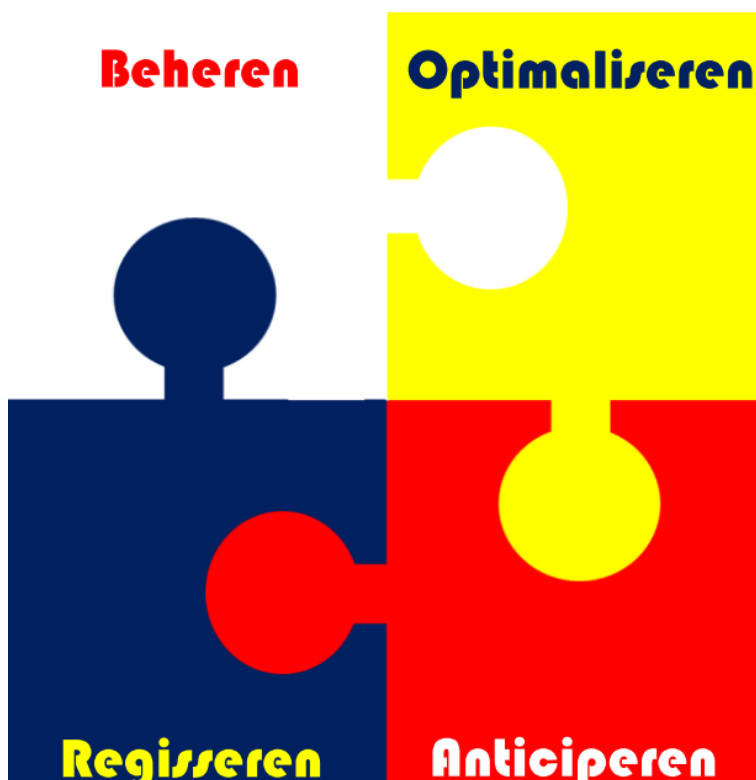
1. Bijgevoegd Beleidsplan BORA III Focus en bijbehorende beheerplannen voor de periode 2019-2023;
2. Instemmen met de vorming van de voorziening groen;
3. Instemmen met de financiële consequenties; zijnde:
 - Een positief effect op de begroting van ca. € 72.000 in 2019 oplopend naar ca. € 124.000 in 2023, totaal ca. € 511.000
 - Om een negatief saldo te voorkomen in de voorziening een eenmalige storting vanuit de algemene reserve van ca. € 612.000

1 De Kracht van BORA

Beheren, Optimaliseren, Regisseren en Anticiperen, oftewel BORA. Het beheer van de openbare ruimte en accommodaties in de gemeente Bergeijk staat voor een efficiënte en integrale aanpak. Voor u ligt één beleidsplan van alle 4 de gebiedsvelden; wegen en bruggen, groen en spelen, openbare verlichting en accommodaties. In dit document wordt duidelijk welke kosten rechtstreeks te maken hebben met het onderhoud van de openbare ruimte en accommodaties.

BORA heeft in zijn eerste jaren geleid tot een integrale en efficiënte aanpak van het planmatig beheer en onderhoud van de Openbare Ruimte en Accommodaties. Door het ontschotten van de beschikbare middelen was één voorziening ontstaan waardoor het zgn. "Werk met Werk Principe" mogelijk is geworden. De voorziening gaf ons de mogelijkheid om te schuiven binnen de vastgestelde beheersperiode. Naast de flexibele planning is het ook mogelijk gebleken om in te spelen op het "momentum". Daar waar zich mogelijkheden voordeden zoals bijvoorbeeld subsidies, participatie- en burgerinitiatieven of rioolvervangingen, was er de mogelijkheid om door te pakken, en de BORA middelen doelmatiger in te zetten. Hierdoor is "Meer met Minder" gerealiseerd, hetgeen uiteindelijk heeft geleid tot een kwaliteitsverbetering van ons areaal. De voorziening gaf ons de mogelijkheid om te schuiven binnen de vastgestelde beheersperiode. Naast de flexibele planning was het ook mogelijk gebleken om in te spelen op het "momentum". Daar waar zich mogelijkheden voordeden zoals bijvoorbeeld subsidies, participatie- en burgerinitiatieven of rioolvervangingen, was er de mogelijkheid om door te pakken, en de BORA middelen doelmatiger in te zetten.

Renovatie van de wijk Jeruzalem, als voorbeeld voor een integraal project, mogelijk gemaakt door de ontschotting van oude budgetten in een voorziening.
Wijzigingsbesluit BBV

Vanaf 2017 moeten investeringen in maatschappelijk nut in de openbare ruimte verplicht geactiveerd worden op de balans. Op deze investeringen moet worden afgeschreven. Gelden zijn vanaf begroting 2017 en ook in onderhavig beheersplan gesplitst in:

- Uitgaven, die ten laste van een voorziening mogen worden gebracht (groot onderhoud);
- Uitgaven die thuishoren in de exploitatiebegroting (klein- en dagelijks onderhoud, jaarlijks repeterend);
- Investerings in maatschappelijk die moeten worden geactiveerd op de balans (volledige herinrichting of nieuw werk).

Bovenstaande betekent dat er tussen de diverse budgetten van de kapitaalgoederen weer financiële schotten zijn ontstaan. Zowel tussen de verschillende gebiedsvelden van de kapitaalgoederen, wegen en bruggen, groen en spelen, openbare verlichting en accommodaties, als tussen klein- en dagelijks jaarlijks rerepeterend onderhoud (exploitatie), groot onderhoud (voorziening) als een volledige herinrichting (investering). Maar schotten zitten in je hoofd. De efficiënte en integrale aanpak blijft en ontwikkelt zich in Bergeijk door.

In de complexe fysieke omgeving en financiële omgeving, ontstaat een spanningsveld, waar vele voordelen uit te halen zijn in de vorm van “werk met werk” en het “momentum”, maar brengt ook de nodige risico’s met zich mee. Het verplicht ons om vooruit te kijken en projecten en werkzaamheden goed voor te bereiden. Aandacht en FOCUS, daarover later meer.

Voor de goede orde wijzen wij er nog even op dat werkzaamheden op het gebied van riolering en afval niet binnen BORA opgenomen zijn, omdat hiervoor een andere kostendekkende systematiek geldt. Uiteraard wordt bij de uitvoering wel goed gekeken naar de samenhang tussen de verschillende werkzaamheden.

Looptijd

Het beheersplan BORA wordt in beginsel één keer per vier jaar geactualiseerd en voorgelegd aan de raad. Deze periode loopt nu in principe gelijk met een bestuurlijke periode. In de praktijk betekent dit dat de nieuwe raad nog in het laatst lopende jaar van het beleidsplan de voormalige beheersperiode evalueert en beslist over de daarop volgende periode van 4 jaar. De beheersperiode een jaar doorschuiven doet meer recht aan de nieuwe gemeenteraad voor zowel de evaluatie van de vorige als de beslissing over de nieuwe periode. Derhalve wordt de looptijd van onderhavig beleidsplan 2019 - 2023, een periode van 5 jaren. Vanaf 2023 wordt de looptijd weer de normale 4 jaren.

Afdeling Beheer Ruimte,

Cluster BORA December 2018

2 Terugblik BORA II

In de eerste periode van BORA waren we nog vooral op zoek naar de juiste balans tussen prijs en kwaliteit. Deze balans hebben we gevonden.

Voor BORA II gold: “Aanspreekbaar Onderhoud”. Deze subtitel was tweeledig. Door de kwaliteitsimpuls van de laatste jaren ziet ons areaal er weer aansprekend uit. We hebben niet voor niets de titels “Groenste Dorp van Nederland” en “Een van de groenste Dorpen van Europa” gehaald. Desondanks is er altijd wel ruimte voor verbetering mogelijk. Wij hopen dat onze burgers ons daar op zullen blijven aanspreken. BORA II had de ambitie tot 2018 binnen het complete areaal zo dicht mogelijk te groeien naar het gemiddelde rapportcijfer van 7, waarbij een 6 op onderdelen als minimale ondergrens geldt. Het accent hadden we gelegd op het rapportcijfer van bruggen, fietspaden en groen buitengebied.

BORA II

AANSPREEKBAAR ONDERHOUD

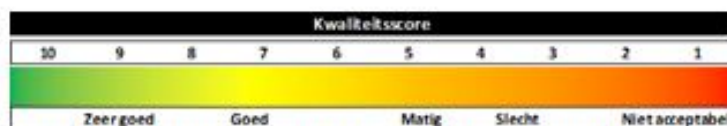
Voor een groot deel van de gemeentelijke accommodaties geldt dat ze onder TUOB vallen. De grote kracht van het TUOB beleid bij accommodaties is dat het uitgaat van een grote mate van zelfwerkzaamheid bij de verenigingen. Deze accommodaties hebben een TUOB-contract waarin afspraken zijn vastgelegd met betrekking tot de beschikbare middelen voor Groot-, Klein en Dagelijks Onderhoud. Op deze manier hebben een groot aantal accommodaties de afgelopen jaren een flinke kwaliteitsimpuls gekregen. Binnen BORA II en III stond en staat TUOB niet ter discussie.

Voor de Openbare Verlichting hadden we de vervangingen van een gedeelte van de armaturen meegenomen.

Voor een eenduidige en begrijpelijke communicatie wordt nu gebruik gemaakt van rapportcijfers. De gewenste streefkwiteit van ons areaal is vast te stellen op een rapportcijfer 7.

	START 2010	EIND 2014	AMBITIE 2018	EIND 2018	
Gebouwen en Sportaccommodaties					
Buitsportaccommodaties	6	8	7	8	
Binnensportaccommodaties	7	7	7	7	
Cultuur en Oudheid	7	7	7	7	
Gemeentelijke accommodaties	7	7	7	7	
Sociaal Cultureel Werk	6	8	7	7	
Jongerenwerk en Peuterspeelzalen	7	7	7	7	
Openlucht recreatie	7	7	7	7	
Overig	7	7	7	7	
Wegen, Verkeer en Bruggen					
Buitengebied	6	6	7	5	←
Woongebied	6	6	6	7	
Centrumgebieden	7	8	8	7	
Bedrijventerreinen	7	7	7	8	
Gebiedsontsluitingen	6	6	7	6	←
Bruggen	4	4	6	7	←
Fietspaden	5	5	7	7	
Groen en Spelen					
Buitengebied	5	5	6	6	
Woongebied	5	7	6	6	
Hoofdstructuren	7	7	7	7	
Centrumgebieden	6	8	8	8	
Bedrijventerreinen	7	7	7	7	
Spelen	7	7	7	7	
Openbare verlichting en NUTS					
Buitengebied	5	7	7	7	←
Binnen bebouwde kom	7	7	7	7	
Centrumgebieden	6	8	7	8	
Bedrijventerreinen	7	7	7	7	
Gemiddelde kwaliteitsscore	6,2	6,8	6,9	7	←

In bovenstaand overzicht is de ambitie van BORA I en II en het resultaat weergegeven. Hierin valt op dat de gemiddelde kwaliteit een 7 is, maar dat de wegen in het buitengebied een aandachtspunt zijn. De kwaliteit van de gebiedsontsluitingswegen halen nog geen 7, maar de kwaliteit van de bruggen is flink verbeterd. Verder zijn we met betrekking tot de Openbare Verlichting bezig met de vervanging van de armaturen en de omvorming naar LED-verlichting.

Weergave van de kwaliteitsscore met daaraan corresponderende kleuren.

3 Kaders BORA III

De gemeente heeft in haar rol als beheerder geen volledige vrijheid in het vaststellen van haar beleid. Het beheer van diverse kapitaalgoederen is namelijk (deels) in nationaal geldende wetten en besluiten geregeld. Zij geven de kaders aan waarbinnen de uitvoering van de beheertaak plaats moet vinden. Voor het beheer en onderhoud van de verschillende BORA onderdelen zijn onder andere onderstaande wetten van belang:

- **Grondwet Artikel 21**
De overheid zorgt voor een bewoonbaar land en beschermt en verbetert het leefmilieu.
- **Wegenverkeerswet (1994)**
De wegbeheerder is verplicht de verkeersveiligheid te verzekeren, de wegen berijdbaar te houden en de bereikbaarheid te waarborgen.
- **Wegenwet**

De wegbeheerder heeft een maatschappelijke plicht om op te treden als een goed rentmeester en om de wegen regelmatig en duurzaam te onderhouden.

- **Burgerlijk Wetboek**
De beheerder heeft een risicoaansprakelijkheid en een schuldaansprakelijkheid voor als een onderdeel niet voldoet aan de eisen die men er aan mag stellen en daardoor schade aan personen en zaken kan veroorzaken. Wettelijke zorgplicht voor het garanderen van de veiligheid van de bewoners. De gemeente moet bijvoorbeeld bomen aantoonbaar goed onderhouden en maatregelen treffen voor de veiligheid.
- **Flora- en faunawet**
Negatieve effecten op de flora en fauna moeten tot een minimum worden beperkt.
- **Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)**
Voor het verlenen van vergunningen voor bouwen, wonen, monumenten, ruimte, natuur en milieu moeten duidelijke toetsingscriteria zijn, bijvoorbeeld door een vastgesteld groenbeleidsplan en/of monumentale bomenlijst.

Zorgplicht

De gemeente heeft als beheerder van de openbare ruimte, de wettelijke taak zorg te dragen voor de veiligheid en bruikbaarheid van deze openbare ruimte, de zorgplicht. De gemeente Bergeijk voldoet over het algemeen aan deze geldende regelgeving, maar er is een trend en maatschappelijke verandering waarneembaar waarbij de beheerder nu en in de toekomst rekening dient te houden met meer aansprakelijkheidsstellingen.

Bij een aansprakelijkheidsstelling dient de beheerder aan te tonen dat hij adequaat beheer voert. Om het risico van aansprakelijkheidsstellingen terug te dringen is het onontbeerlijk om inspectie en onderhoud met optimale zorg uit te blijven voeren. De gemeente Bergeijk moet aan kunnen tonen dat de risico's voor de gebruiker tot een minimum worden beperkt en dat er structureel inspanningen worden gedaan ten aanzien van monitoren en onderhoud.

Binnen BORA zijn keuzes gemaakt om het risico op aansprakelijkheid tot een aanvaardbaar risico te beperken. Een voorbeeld hiervan zijn de inspanningen die in de afgelopen beheersperiode van BORA II zijn gedaan ten opzichte van het beheer van de bruggen. Daarnaast worden regelmatig alle verhardingen aan een inspectie onderworpen, vinden boomveiligheidsinspecties plaats, conditiemetingen aan de accommodaties en vinden inspecties aan de speelvoorzieningen plaats. Met het uitvoeren van klein onderhoud en snel ingrijpen bij tekortkomingen worden de risico's beperkt. Schoon, heel en veilig is op alle gebieden de absolute ondergrens.

Toekomstvisie

In de visie van de gemeente Bergeijk zijn uitgangspunten opgenomen die van toepassing zijn op het onderhoud van kapitaalgoederen. Als overheid ligt er een voorbeeldfunctie om te investeren in duurzame ontwikkelingen. Het beheer van de kapitaalgoederen binnen de leefomgeving wordt gekenmerkt door een goede afstemming met de huidige behoeften. De inrichting zal veilig en klimaat robuust zijn. De openbare ruimte zal flexibel inspelen op toekomstig ontwikkelingen zoals het gebruik van hernieuwbare energiebronnen. Dit alles met respect voor het dorpse karakter en haar groene structuurelementen. Het huidige coalitieakkoord geeft ten aanzien van het onderhoud kapitaalgoederen de volgende aanknopingspunten: Het voorzieningenniveau blijft minimaal op het huidige peil. Sportaccommodaties, gemeenschapshuizen en scholen blijven in alle kernen bestaan. Zelfwerkzaamheid door verenigingen bij onderhoud en beheer van accommodaties wordt gestimuleerd door middel van TUOB. De gemeente heeft een voorbeeldfunctie als het gaat om duurzaam werken, afvalverwerking en energiegebruik

Duurzaamheid

De wereld van duurzaamheid en energie is volop in beweging. Onbewust doen we al een heleboel om de klimaatdoelstellingen te bewerkstelligen. Veel van deze maatregelen zijn ook al verankerd in wetten. Denk bijvoorbeeld aan het "Bouwbesluit". Er zijn echter nog legio mogelijkheden om deze markt verder te verkennen. In 2013 heeft de "Raadswerkgroep Duurzaamheid" daarvoor een startnotitie opgesteld. Hierin staat een opsomming van projecten die tot dan toe uitgevoerd zijn in het kader van duurzaamheid en energiebesparing. In april 2009 is de Kempische Klimaatvisie vastgesteld door de Raad van Bergeijk. Doel van de Kempische Klimaatvisie is het bereiken van Energie-neutraliteit. Deze doelstelling geldt voor de Kempen. Met de Klimaatvisie wordt de gemeente geacht om in haar dagelijkse taken kritisch te kijken naar klimaat- en energieaspecten. Op dit moment doet de afdeling Beheer Ruimte al erg veel op het gebied van energiebesparing en duurzaamheid. Daar waar duurzame maatregelen geen effect hebben op de gemiddelde storting in de voorziening zijn deze geïntegreerd en doorgerekend in de verschillende beheerplannen van BORA. Enkele voorbeelden:

- Bij het vervangen van verlichtingsarmaturen worden standaard energiezuinigere armaturen aangebracht;
- Bij het vervangen van een cv-ketel wordt altijd gekozen voor een uitvoering in minimaal Hoog Rendement, maar bij voorkeur hybride-ketel;
- Bij het vervangen van dakbedekking wordt meteen de mogelijkheid onderzocht om het onderliggende isolatiepakket uit te breiden;
- Voor dakbedekking wordt gekozen voor een dakbedekking voorzien van een milieucertificaat;

- Bij renovatie/nieuw plat dak (mits constructief mogelijk), plaatsen we zonnepanelen (financiering uit verduurzamen gemeentelijke gebouwen);
- Ambitie om bij elke herinrichting een verbetering te realiseren met betrekking tot hemelwater, zowel met betrekking tot overlast, als verdroging;
- Daar waar mogelijk passen we 'lage temperatuur asfalt' toe. Bovendien wordt maximaal gebruik gemaakt van her te gebruiken asfaltgranulaat;
- Standaard gebruiken van gebroken puin in wegfundering en wegbermen;
- Gerecyclede beton bij nieuwe fietspaden;
- Daar waar mogelijk hergebruik van materialen zoals gebakken klinkers en natuursteen;
- FSC certificaat voor goed bosbeheer;
- Recycling gemeentelijk groenafval tot groene energie en groencompost (doet een verwerker);
- Gebruik kastanje palen en eikenhout i.p.v. verduurzaamd naalddhout;
- Geen gebruik chemische middelen bij onkruidbestrijding in plantsoenen en op gemeentelijke verhardingen;
- Hergebruik bladafval;
- Aanbrengen LED verlichting fietspaden;
- Aanbrengen LED verlichting in elke nieuw te ontwikkelen woonwijk;
- Ombouw naar energiezuinige lampen bij bestaande openbare verlichting.

GVM

In november 2018 is de sterk vernieuwde Gemeentelijke Visie Mobiliteit door de gemeenteraad vastgesteld. In deze visie wordt hoog ingezet op het gebied van fietsen. We streven naar het verbreden van de huidige fietsverbindingen, het verbeteren van het fietscomfort en het realiseren van nieuwe fietsverbindingen. Daarnaast doen we onderzoek naar de wegenstructuur van de gemeente en zetten we in op verkeersveiligheid en gedrag. Alles met als doel het verbeteren van de verkeersveiligheid, het verbeteren van het fietscomfort en het vitaal en gezond houden van onze burgers.

De koppeling met het onderhoudsprogramma geeft daarnaast invulling aan de wens van de gemeenteraad om meer aandacht te schenken aan de kwaliteit van fietspaden en fietsverbindingen. Het uitgangspunt zal zijn om waar mogelijk gelijktijdig met het onderhoud de fietspaden te verbeteren en daarmee ook het fietscomfort te verhogen. Onderhoudsgelden vanuit BORA III zullen niet voldoende zijn om de verbreding van de fietspaden te financieren.

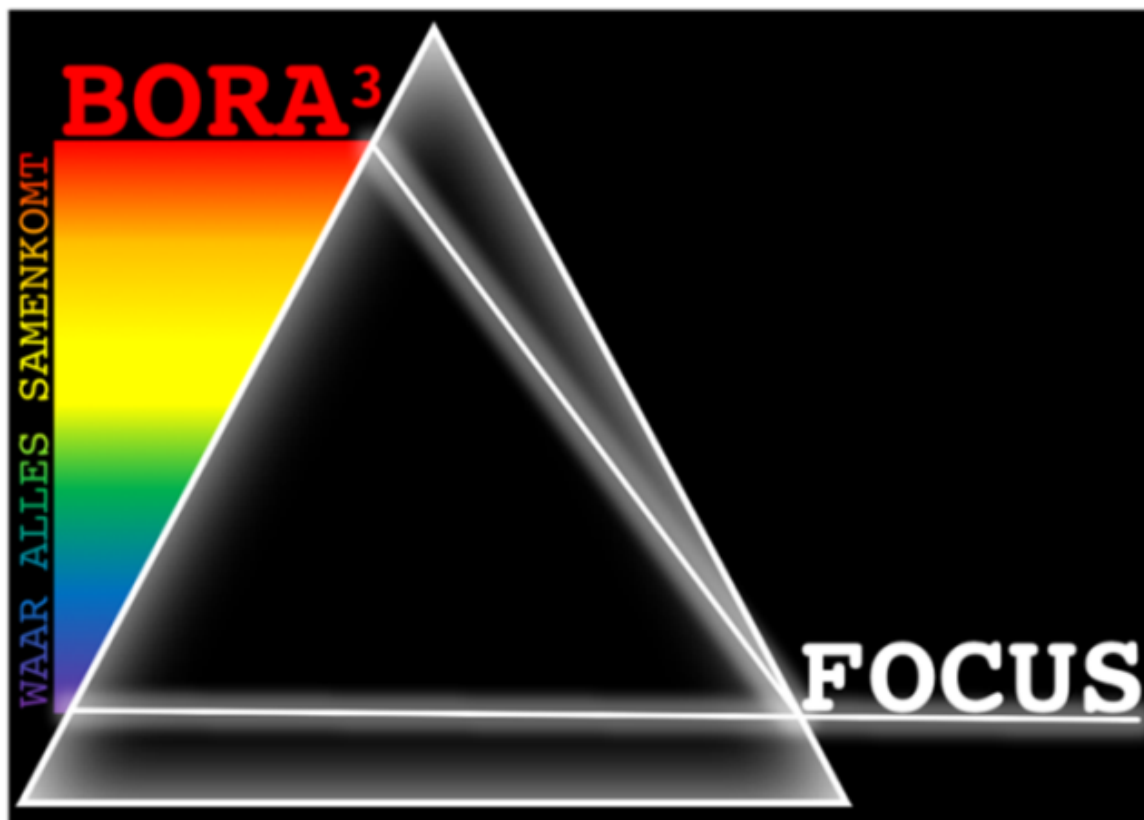
4 Focus

Het beheer van de openbare ruimte is een spil in veel ontwikkelingen en transitie die in de komende decennia gaan plaatsvinden.

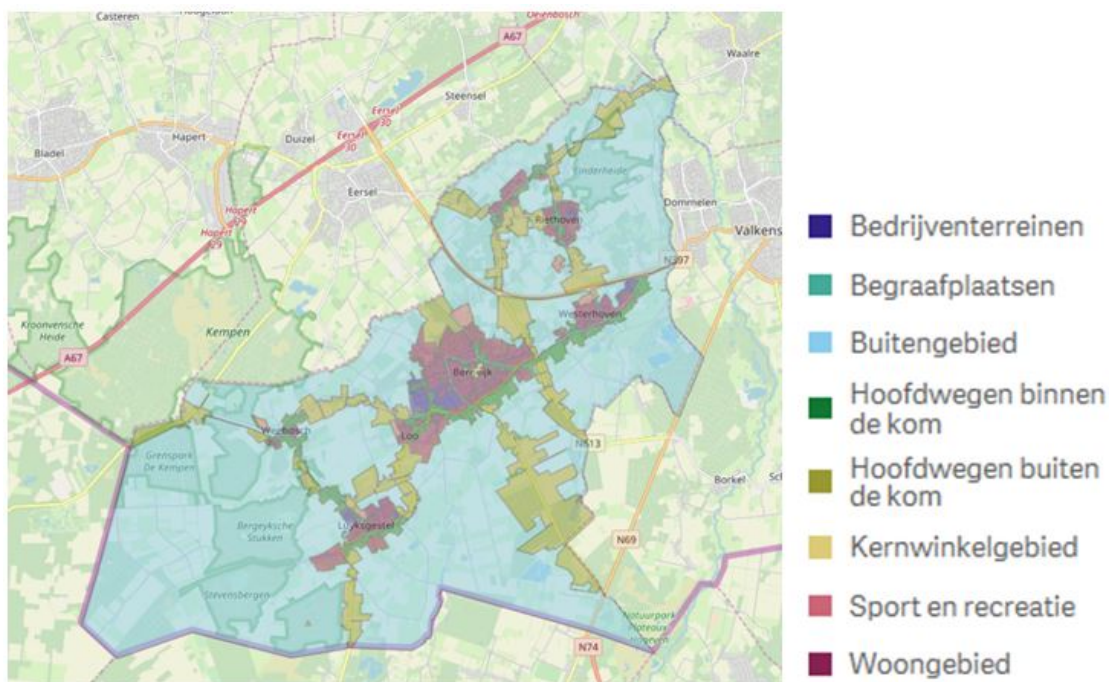
De wijzigingen van de BBV hebben een andere wijze van financieren ingeluid, waarbij investeringsplannen in combinatie met een langere doorkijk naar de toekomst nodig zijn. Deze doorkijk en strategie zijn ook nodig om een aantal ontwikkelingen het hoofd te bieden. De vervangingspiek is aanstaande. Samen met de omgeving moeten oplossingen gevonden worden voor de gevolgen van de klimaatverandering. De vergrijzing zal invloed gaan hebben op de eisen die we aan de leefomgeving stellen. Toe te passen grondstoffen dienen onderdeel te worden van een circulair gedachtengoed. De energietransitie zal verregaande ruimtelijke veranderingen tot gevolg gaan hebben.

In het beheer van de kapitaalgoederen komen al deze ontwikkelingen samen. Dit vraagt om een ambitie om nog integraler te werken dan we al deden. Vandaar dat BORA 3 de ondertitel – FOCUS - heeft meegekregen, vernoemt naar het brandpunt waar alle kleuren licht samenkomen. Focus geeft daarnaast blijk van een richting en het geven van aandacht aan de onderdelen die echt belangrijk zijn. BORA III gaat uit van een wijk- en clustergericht werk en thema overstijgend denken. Er wordt verder gekeken dan alleen het thema wegen of groen.

In de doorontwikkeling naar BORA III is vooraleerst de verdiepingsslag naar een gebiedsgerichte benadering en een verdere integratie van de vakgebieden doorgezet. Zo is er onder andere een onderscheid gemaakt tussen verschillende structuren zoals een kernwinkelgebied, woongebieden en bedrijventerreinen. Om het mogelijk te maken een apart accent te leggen op de bruggen en fietsinfrastructuur zijn deze apart inzichtelijk te maken.

Verdeeld in deze structuren ziet een overzicht van de gehele gemeente er uit als onderstaande afbeelding.

Gemeente Bergeijk verdeeld in structuurelementen

Het verdelen van de gemeente in deze structuren en contouren maakt het mogelijk om de kwaliteit van de openbare ruimte samen te vatten en met behulp van de kleuren en de kwaliteitsscores op andere manieren te presenteren. Data worden door structuurkaart gezeefd en in de plattegrond ontstaat in diverse kleuren de kwaliteitsscores van de diverse structuren. De gemiddelde score wordt in een

dashboard weergegeven. Focus geeft inzicht in data en onderbouwing van de kwaliteitsscores. Vooral nog zijn deze gebaseerd op de data uit de wegininspecties. Daarnaast is het nu ook mogelijk om correlaties in beeld te brengen, bijvoorbeeld de kwaliteit van de wegverhardingen ten opzichte van het aanlegjaar. Op die manier ontstaat inzicht in de kwaliteit in een tijdsperspectief. Dit maakt het mogelijk om de investeringen (herinrichtingen) en het groot onderhoud (voorziening) over een langere periode door te plannen. Focus geeft inzicht in de opgaven en een lange termijn doorzicht.

De investeringsplanning wordt integraal met collega's binnen en buiten de afdeling, met gebiedskennis, wateroverlastlocaties, meldingen, informatie uit dorpschouwen, ketenpartners als Enexis en Brabant Water, gedeeld, besproken en afgestemd.

De aanpak van de gemeente Bergeijk is al enkele malen in den lande gedeeld

Openbare ruimte brandpunt ontwikkelingen in Bergeijk

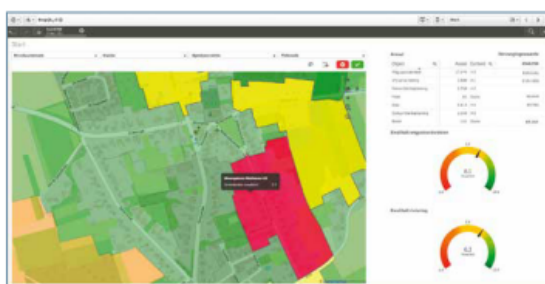
Openbare ruimte brandpunt

In Bergeijk is het beheerbeleid vastgelegd onder de titel BORA: Beheer Openbare Ruimte en Accommodaties. Inmiddels is Bergeijk toe aan de derde generatie. BORA I stond in het teken van het ontschotten van de beheer-budgetten. BORA II stuurde actief beheer aan op basis van kwaliteitsscores. 'Maar voor ons werd steeds meer duidelijk dat het brandpunt voor veel ontwikkelingen samenkomt op één plek; de openbare ruimte,' vertelt Andy, 'Eind 2017 zijn we daarom gestart met de eerste verkenningen voor BORA III. We kregen al snel door dat het nieuwe BORA anders vormgegeven moest worden. We zagen een hoop ontwikkelingen op ons af komen, zoals de vervangingsopgave, klimaatverandering, energie- en warmtetransitie, vergrijzing en andere demografische ontwikkelingen en tot slot bereikbaarheid en mobiliteit.

Aansluiten andere plannen buitenruimte

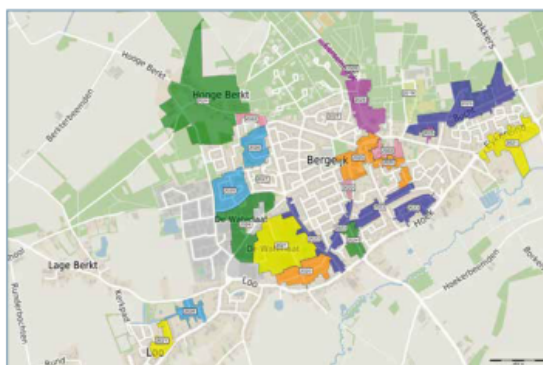
Met deze projectenlaag hadden we alle beheer-projecten in beeld. Vervolgens hebben we ook alle andere plannen en projecten die betrekking kunnen hebben op buitenruimte zoals water, mobiliteit en ruimtelijke ordening ook visueel gemaakt. Andy daarover: 'Het uitvoeren van beleid voor klimaatadaptatie, verbeteren van fiets-infrastructuur of energie krijgt zo een concrete plek in onze lange termijn planning.' De afstemming met andere beleidsvelden en stakeholders is onmisbaar. 'Wij, afdeling beheer, nodigen iedereen in Bergeijk uit in onze zogenaamde 'focus-cafee-sessies' om samen de doorkijk voor de lange termijn compleet te maken'.

We werken zo aan een integrale plankaart voor de lange termijn. Met GBI kunnen we dat proces visueel ondersteunen en flexibel houden.

Beheeropgave in homogene clusters

'We zijn gestart om de gemeente op te delen in homogene clusters', licht Andy toe. Deze clusters zijn door Antea Group gedigitaliseerd en als laag in GBI toegevoegd. Dit is de basis om alle ontwikkelingen op het juiste moment en op de juiste plek te laten landen. Arjan vult aan: 'Vervolgens zijn alle beheer-objecten met bijbehorende data uit GBI gehaald en binnen deze clusters geprojecteerd in een dynamisch dashboard. Hiermee kregen we snel inzicht wat er op voor beheer allemaal moest gebeuren in de verschillende clusters.' Het maakte het mogelijk alle werkzaamheden integraal, in samenhang te programmeren met behoud van flexibiliteit. De resultaten van deze programmeersessies hebben we weer vastgelegd in een "projectenlaag" in GBI.

Kwaliteit- en schaalsprong

Door deze aanpak is een duidelijke kwaliteitssprong gemaakt doordat de buitenruimte integraler, duurzamer, toekomstbestendiger wordt aangepakt. Hiermee wordt invulling gegeven aan de doelstellingen die we ons vooraf voor BORA III gesteld hebben:

- Duidelijke focus: Waar moeten we onze aandacht op richten;
- Degelijke onderbouwing: Communicatie in cijfers en beeld;
- Helder inzicht in opgaven: Planning, Geld, Tijd;
- Optimale integraliteit: Samen integraal afwegingen maken, uitnodigend.

Artikel GBI-magazine zomer 2018

5 Investeringsplanning

Vanaf 2017 moeten investeringen in maatschappelijk nut in de openbare ruimte verplicht geactiveerd worden op de balans. Op deze investeringen moet worden afgeschreven. Gelden zijn vanaf begroting 2017 en ook in onderhavig beheersplan gesplitst in:

1. Uitgaven die thuishoren in de exploitatiebegroting (klein- en dagelijks onderhoud, jaarlijks repeterend);
2. Uitgaven, die ten laste van een voorziening mogen worden gebracht (groot onderhoud);
3. Investerings in maatschappelijk nu die moeten worden geactiveerd op de balans (volledige herinrichting of nieuw werk).

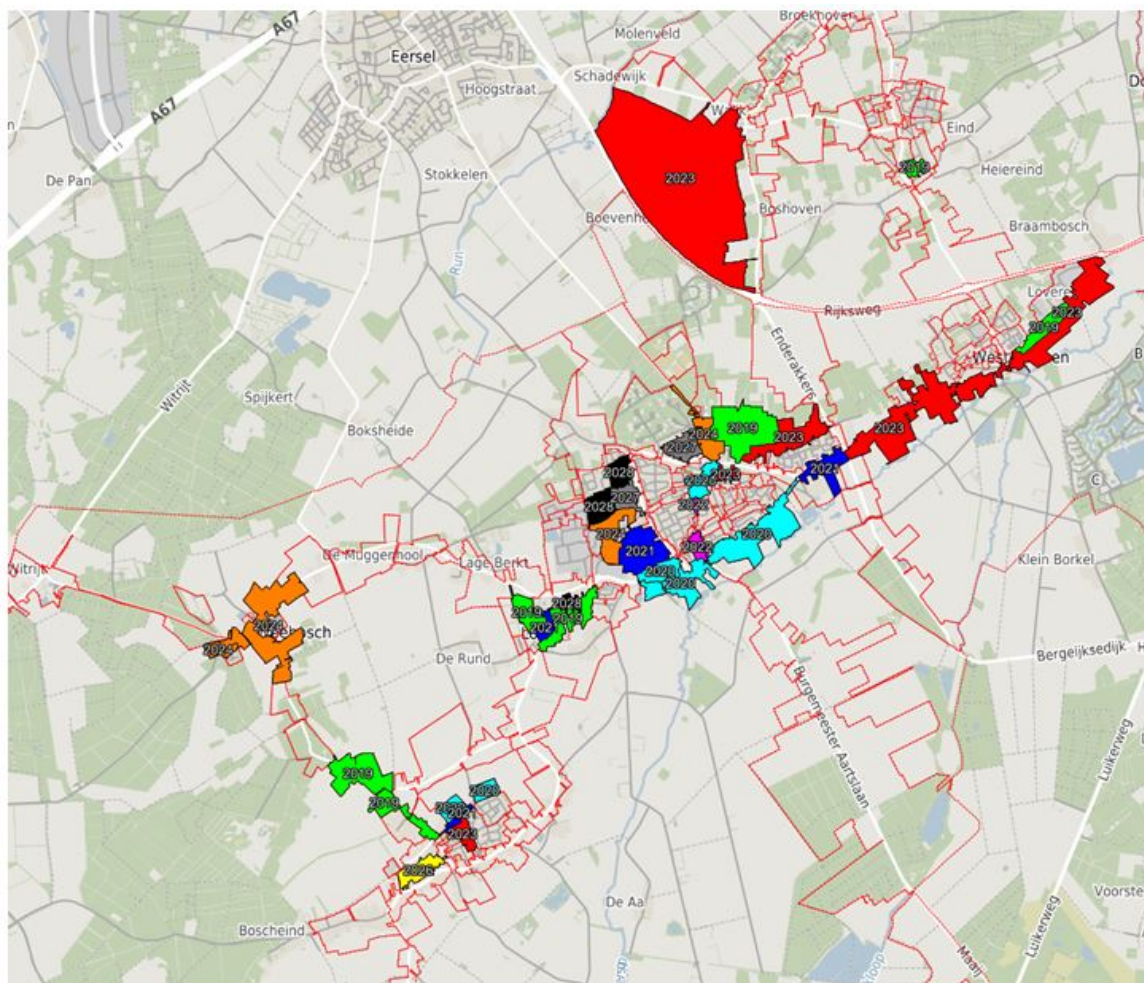
De investeringen voortvloeiende uit het proces FOCUS, worden via de perspectievennota aan de gemeenteraad voorgelegd.

In de begroting 2019-2022 zijn de volgende herinrichtingsprojecten opgenomen; Hoeverstraat en Zandstraat, Kleine Broekstraat, Koperteutenstraat e.o., Hasseltsestraat, Eijkereind, Frater Romboutsstraat en Kerkepad, Industrieweg en Burgemeester Magneestraat. Deze worden gecombineerd uitgevoerd met rioleringswerken.

Wegen	2019	2020	2021	2022	Totaal
Herinrichting Hoeverstraat en Zandstraat	400.000	0	0	0	400.000
Herinrichting Kleine Broekstraat	0	335.000	0	0	335.000
Herinrichting Koperteutenstraat en omgeving, Hasseltsestraat Luyksgestel	0	440.000	279.000	0	719.000
Herinrichting Eijkereind	0	0	400.000	0	400.000
Herinrichting Frater Romboutsstraat en Kerkepad	0	0	350.000	0	350.000
Herinrichting Industrieweg	0	0	485.000	0	485.000
Herinrichting Burgemeester Magneestraat	0	0	0	1.000.000	1.000.000
Totaal	€ 400.000	€ 775.000	€ 1.514.000	€ 1.000.000	€ 3.689.000

Riool	2019	2020	2021	2022	Totaal
Herinrichting Hoeverstraat en Zandstraat riolering	€ 520.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 520.000
Herinrichting Kleine Broekstraat riolering	€ 0	€ 700.000	€ 0	€ 0	€ 700.000
Herinrichting Koperteutenstraat en omgeving, Hasseltsestraat Luyksgestel riolering	€ 0	€ 390.000	€ 496.000	€ 0	€ 886.000
Herinrichting Eijkereind riolering	€ 0	€ 0	€ 400.000	€ 0	€ 400.000
Herinrichting Frater Romboutsstraat en Kerkepad riolering	€ 0	€ 0	€ 150.000	€ 0	€ 150.000
Herinrichting Industrieweg riolering	€ 0	€ 0	€ 1.000.000	€ 0	€ 1.000.000
Herinrichting Burgemeester Magneestraat Riolering	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.000.000	€ 1.000.000
Totaal	€ 520.000	€ 1.090.000	€ 2.046.000	€ 1.000.000	€ 4.656.000

Afgezien van het programma FOCUS staan investeringen gepland en vastgesteld om het integraal gebiedsplan N69 uit te voeren, Hof-noord her- in te richten en gevolg te geven aan de fietsambitie. In het kader van de grondexploitaties staan het bouwrijp maken van Terlo-Noord en het woonrijp maken van Tiliaans-Noord, Inbreiding Riethoven en Terlo-Zuid de komende jaren op het programma. Daarnaast zal de daadwerkelijke uitvoering van de DiepvelDENweg naar verwachting in 2019 of 2020 starten. FOCUS en de investeringen van na het jaar 2022 worden jaarlijks in de PPN aan de gemeenteraad voorgesteld. Vooral nog is er vanzelfsprekend wel een langere doorkijk, maar deze is slechts ter informatie.

Investeringsplanning (FOCUS) tot en met 2028

Openbare verlichting

Reeds gepland en in de begroting vastgesteld is het uitvoeringsprogramma omvorming naar LED-verlichting. Hierin investeren we in elk van de jaren 2018-2025 € 200.000. Deze investeringen worden in 20 jaar afgeschreven.

Gebouwen en (sport)accommodaties

Eveneens reeds gepland en in de begroting vastgesteld is het uitvoeringsprogramma verduurzamen gemeentelijke gebouwen.

Hierin investeren we in elk van de jaren 2019-2022 € 200.000. Daarnaast wordt gefaseerd geïnvesteerd in het omvormen van de traditionele sportveldverlichting naar LED-verlichting en vinden een aantal kleinere investeringen plaats aan diverse sportaccommodaties. Ook zijn er voor het jaar 2019 reeds financiële middelen gereserveerd voor de vervanging van het meubilair in het gemeentehuis.

6 Voorziening

Groot onderhoud wordt ten laste gebracht van de voorziening.

In de diverse bijlagen zijn de programma's bijgevoegd van de accommodaties, wegen en bruggen, groen en openbare verlichting. Onderstaande een algemene beschrijving, highlights en samenvatting met betrekking tot de financiële consequenties.

Accommodaties

De “groot-onderhouds-werkzaamheden” betreffen met name werkzaamheden die essentieel zijn voor instandhouding van het gebouw en/of accommodatie. Deze hebben veelal te maken met de constructie, de schil van het gebouw, installaties en accommodatie. Bij een gebouw moet deze voldoen aan de wettelijke eisen en kaders en is gebouwveiligheid van groot belang, hierbij valt te denken aan legionellapreventie (watermonsters en keerklepcontrole), liftkeuringen, NEN 3140, etc.

De voorziening accommodaties vraagt voor de komende periode een substantieel grotere onttrekking en storting van gelden. In de periode 2008-2015 zijn veel accommodaties vernieuwd, verbeterd en of uitgebreid. Deze accommodaties vragen de eerste jaren geen of heel weinig onderhoud. In de afgelopen beheerperiode BORA II hadden deze dan ook geen invloed op de meerjaren-prognose van 10 jaar. Nu in de komende BORA III –periode en in de doorkijk over 10 jaar vallen al deze accommodaties wel in het groot onderhoud. Met betrekking tot deze accommodaties moet u denken aan de gemeenschapshuizen 't Sant, Rietstek, MFA Luyksgestel en Terlo, en de accommodaties van bijna alle voetbalverenigingen. Voor de Martinustoren in Luyksgestel zijn middelen gereserveerd voor hoogst noodzakelijke groot-onderhoudswerkzaamheden. Daarnaast is budget ingecalculeerd voor groot onderhoud van de Kattendans. Hier speelt overigens ook een eventuele mogelijke nieuw- of verbouw.

Wegen

De aandacht voor het groot onderhoud van wegen ligt voor de komende jaren op de wegen in het buitengebied en gebiedsontsluitingswegen. Op deze 2 vlakken hebben we onze ambitie van de vorige periode niet volledig gehaald. Daarnaast zal er aandacht zijn voor de fietsverbindingen.

Bruggen

Binnen de voorziening bruggen worden de grootschalige onderhoudskosten op jaarbasis begroot. De laatste jaren is al extra ingezet op onderhoud en constructieve veiligheid van de bruggen. Naar aanleiding van de resultaten van de visuele inspectie uit 2013 zijn een 6-tal bruggen nader onderzocht. De resultaten van dat nader onderzoek hebben er toe geleid dat de afgelopen jaren 2 bruggen verstevigd zijn en 1 brug vervangen is. Daardoor voldoen deze bruggen weer aan de huidige constructieve normen. Jaarlijks wordt voorzien in vervanging en/of verbetering van de leuning bij één brug. De vormgeving en uitstraling van de leuning zal overeenkomstig uitgevoerd worden als de leuning van de brug op de Looerheideweg.

Groen

Groen is een belangrijke drager van de inrichting van de buitenruimte. Belangrijk voor leefbaarheid en vitaliteit van wijken, dorpen, platteland en regio.

Voor de gemeentelijke bos-en natuurterreinen is een apart beheerplan. De exploitatie bosbeheer valt buiten de kaders van BORA III, maar is wel meegenomen bij de arealen om het beheer af te stemmen. Vanaf 2019 wordt ook voor groen een voorziening vastgesteld. In de Bergeijkse praktijk worden bij groot onderhoud van wegen (voorziening) er in het kader van “werk met werk” en het integraal werken bij diezelfde trajecten altijd groenvoorzieningen gerenoveerd. In deze periode wordt op dit gegeven geanticipeerd en wordt er rekening mee gehouden dat de betreffende programma's elkaar hierin aanvullen.

Openbare verlichting

Binnen de voorziening openbare verlichting worden vanaf heden enkel de planmatige onderhoudskosten op jaarbasis begroot. De begrootte werkzaamheden bestaan uit het schilderen van lichtmasten en het uitvoeren van groepsremplace.

Met name LED-verlichting is de afgelopen jaren tot volle wasdom gekomen. Reeds gepland en in de begroting vastgesteld is het uitvoeringsprogramma omvorming naar LED-verlichting. De gemeente heeft de gelegenheid opgepakt om de kwaliteit van de verlichting te verbeteren en de uitstoot van CO₂ terug te dringen. Deze investering heeft een positief effect op de energiekosten (exploitatie) en ook een positief effect op de voorziening. De voormalige reguliere vervanging van armaturen worden tot een minimum beperkt.

Samenvattend

Als gevolg van de keuzes en programma's voor de komende periode, wijzigen in de gebieden de onttrekking en stortingen uit de voorziening. De onttrekking per jaar en de verschillen worden in onderstaande tabel weergegeven.

Onttrekkingen voorzieningen															
Voorzieningen	2019			2020			2021			2022			2023		
	Actueel beheerplan	Na actualisatie	Verschil	Actueel beheerplan	Na actualisatie	Verschil	Actueel beheerplan	Na actualisatie	Verschil	Actueel beheerplan	Na actualisatie	Verschil	Actueel beheerplan	Na actualisatie	Verschil
Voorziening Accommodaties	€ 692.640	€ 884.258	€ 191.618	€ 1.054.096	€ 1.465.620	€ 411.524	€ 749.848	€ 892.563	€ 142.714	€ 662.021	€ 891.214	€ 229.193	€ 662.021	€ 1.049.305	€ 387.284
Voorziening Openbare Verlichting	€ 131.957	€ 32.300	€ 99.657	€ 131.286	€ 35.750	€ 95.536	€ 130.615	€ 30.000	€ 100.615	€ 129.943	€ 21.000	€ 108.943	€ 129.943	€ 18.750	€ 111.193
Voorziening Wegen & Bruggen	€ 1.183.900	€ 765.000	€ 418.900	€ 1.293.900	€ 886.000	€ 407.900	€ 1.233.900	€ 1.018.000	€ 215.900	€ 1.273.900	€ 813.000	€ 460.900	€ 1.273.900	€ 762.000	€ 511.900
Voorziening Groen	€ 0	€ 35.000	€ 35.000	€ 0	€ 38.000	€ 38.000	€ 0	€ 48.000	€ 48.000	€ 0	€ 38.000	€ 38.000	€ 0	€ 35.000	€ 35.000
Eindtotaal	€ 2.008.497	€ 1.716.558	€ 291.939	€ 2.479.282	€ 2.405.370	€ 73.912	€ 2.114.364	€ 1.988.563	€ 125.801	€ 2.065.864	€ 1.763.214	€ 302.650	€ 2.065.864	€ 1.865.055	€ 200.809

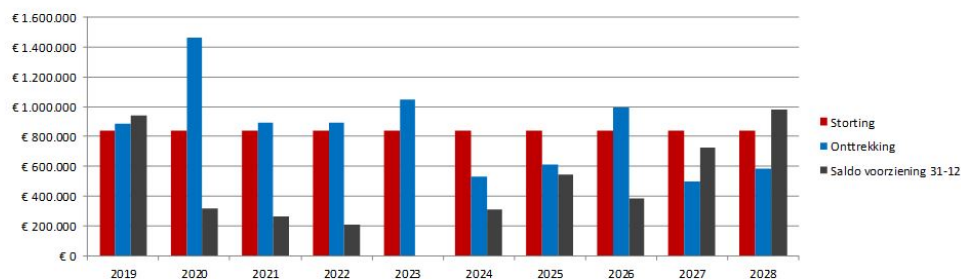
Stortingen voorzieningen

Voorzieningen	2019-2023		
	Actueel beheerplan	Na actualisatie	Vershil
Voorziening Accommodaties	€ 708.839	€ 839.773	€ 130.934
Voorziening Openbare Verlichting	€ 149.287	€ 21.200	€ 128.087
Voorziening Wegen & Bruggen	€ 1.183.685	€ 831.250	€ 352.435
Voorziening Groen	€ 0	€ 38.800	€ 38.800
Eindtotaal	€ 2.041.811	€ 1.731.023	€ 310.788

Verloop voorziening Accommodaties

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Storting	€ 839.773	€ 839.773	€ 839.773	€ 839.773	€ 839.773	€ 839.773	€ 839.773	€ 839.773	€ 839.773	€ 839.773
Onttrekking	€ 884.258	€ 1.465.620	€ 892.563	€ 891.214	€ 1.049.305	€ 528.068	€ 610.037	€ 996.321	€ 496.569	€ 583.779
Saldo voorziening 31-12	€ 939.608	€ 313.761	€ 260.972	€ 209.531	€ 0	€ 311.706	€ 541.442	€ 384.894	€ 728.098	€ 984.093

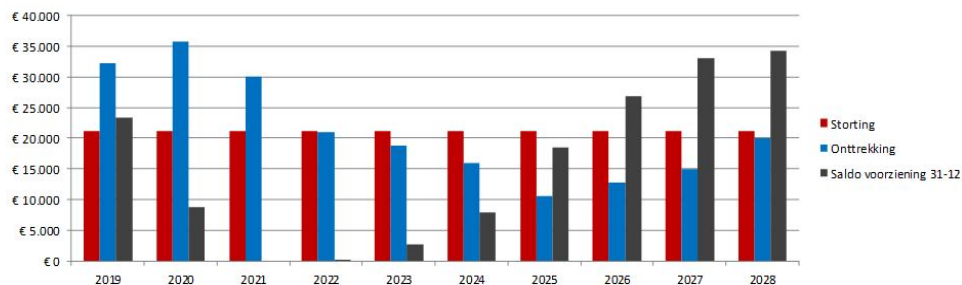
Saldo 1-1-2019: € 394.987
Extra storting: € 589.106

Verloop voorziening Openbare Verlichting

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Storting	€ 21.200	€ 21.200	€ 21.200	€ 21.200	€ 21.200	€ 21.200	€ 21.200	€ 21.200	€ 21.200	€ 21.200
Onttrekking	€ 32.300	€ 35.750	€ 30.000	€ 21.000	€ 18.750	€ 16.000	€ 10.650	€ 12.750	€ 15.000	€ 20.000
Saldo voorziening 31-12	€ 23.350	€ 8.800	€ 0	€ 200	€ 2.650	€ 7.850	€ 18.400	€ 26.850	€ 33.050	€ 34.250

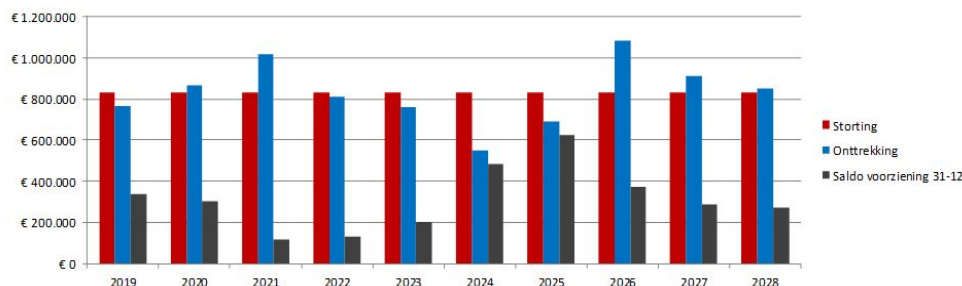
Saldo 1-1-2019	Extra storting
€ 15.981	€ 18.469

Verloop voorziening Wegen & Bruggen

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Storting	€ 831.250	€ 831.250	€ 831.250	€ 831.250	€ 831.250	€ 831.250	€ 831.250	€ 831.250	€ 831.250	€ 831.250
Onttrekking	€ 765.000	€ 866.000	€ 1.018.000	€ 813.000	€ 762.000	€ 551.500	€ 689.000	€ 1.084.500	€ 914.000	€ 849.500
Saldo voorziening 31-12	€ 337.085	€ 302.335	€ 115.585	€ 133.835	€ 203.085	€ 482.835	€ 625.085	€ 371.835	€ 289.085	€ 270.835

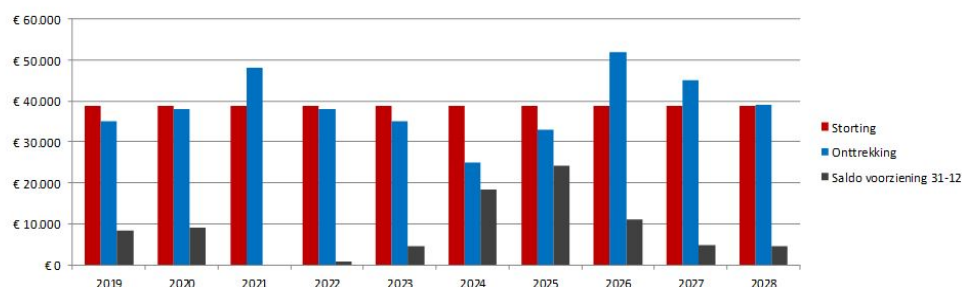
Saldo 1-1-2019	Extra storting
€ 270.835	€ 0

Verloop voorziening Groen

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Storting	€ 38.800	€ 38.800	€ 38.800	€ 38.800	€ 38.800	€ 38.800	€ 38.800	€ 38.800	€ 38.800	€ 38.800
Onttrekking	€ 35.000	€ 38.000	€ 48.000	€ 38.000	€ 35.000	€ 25.000	€ 33.000	€ 52.000	€ 45.000	€ 39.000
Saldo voorziening 31-12	€ 8.400	€ 9.200	€ 0	€ 800	€ 4.600	€ 18.400	€ 24.200	€ 11.000	€ 4.800	€ 4.600

Saldo 1-1-2019	Extra storting
€ 0	€ 4.600

7 Exploitatie

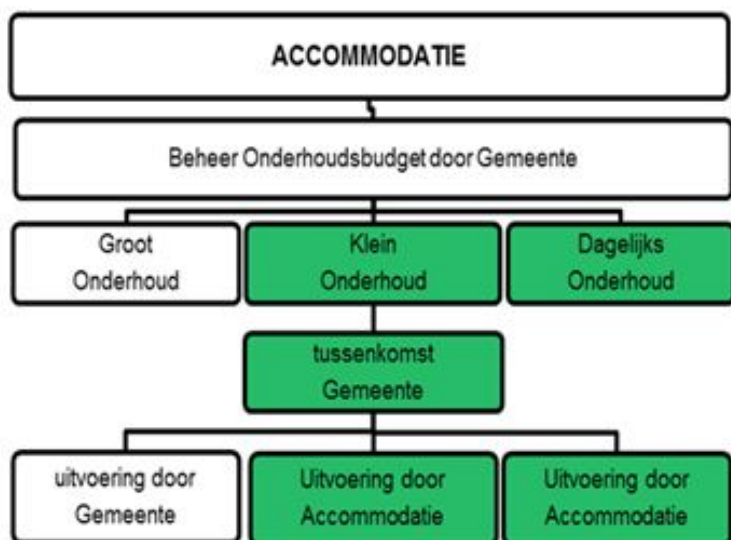
Klein, dagelijks, jaarlijks repeterend onderhoud wordt ten laste gebracht van de exploitatie.

In de diverse bijlagen zijn de programma's bijgevoegd van de accommodaties, wegen, bruggen, wegmeubilair, groen, spelen en openbare verlichting. Onderstaande een algemene beschrijving, highlights en samenvatting met betrekking tot de financiële consequenties. Daarbij vinden er met ingang van deze beheerperiode op diverse vlakken substantiële verschuivingen plaats tussen de voorziening en de exploitatie. Bij werkzaamheden waar het ontbreekt aan een meerjarig onderhoudsplan zijn deze uit de voorziening weggehaald en toegevoegd aan de exploitatie. In de diverse bijlagen is dit nader geduïd.

Accommodaties

De TUOB-systematiek heeft zich in het verleden bewezen. De systematiek laat zich het beste uitleggen aan de hand van onderstaand schema:

De gemeente zorgt voor het totale budget voor Groot- Klein- en Dagelijks onderhoud, zowel voor gebouwen als terreinen en speelvelden. Vanuit de beleidsafdeling wordt bepaald welke vergoeding de gebruikers hier tegenover moet zetten. De uitgangspunten op basis waarvan deze vergoeding bepaald wordt, zijn voor alle gebruikers gelijk. Om zelfwerkzaamheid te stimuleren en de sociale cohesie te vergroten heeft de vereniging de keuze om het volledige klein- en dagelijks onderhoud van de gemeente over te nemen. Hiermee krijgen de gebruikers de mogelijkheid om door middel van zelfwerkzaamheid de vergoeding terug te brengen tot een voor hen acceptabel niveau. Wil men of kan men dat niet, dan blijft overeind dat de vergoeding betaald moet worden om de gemeente de werkzaamheden uit te laten voeren. Er is dan echter geen terugverdieneffect.

Alle sportverenigingen en gemeenschapshuizen in de gemeente Bergeijk met uitzondering van voetbalvereniging ZSC en tennisvereniging WTC maken gebruik van deze mogelijkheid. Jaarlijks ontvangen zij een vergoeding voor de uitvoering en reservering van klein- en dagelijks onderhoud, zoals vastgelegd in het onderhouds-ABC. De te ontvangen bedragen zijn de gemiddelde onderhoudskosten over een periode van 25 jaar. Bij een 25 jarig gemiddelde bij gebouwenonderhoud vinden er weinig fluctuaties plaats in de diverse jaarschijven.

De overeengekomen en vastgestelde bedragen zijn vastgelegd in TUOB- en exploitatieovereenkomsten en worden jaarlijks begroot in de exploitatie gemeentelijke accommodaties.

Bij de accommodaties wordt het klein, dagelijks, jaarlijks repeterend onderhoud veelal door de gebruikers van de accommodaties uitgevoerd. De gelden hiervoor worden jaarlijks naar hen gestort (TUOB-systematiek).

Wegen

Binnen de Exploitatie Wegen worden de jaarlijks terugkerende werkzaamheden ten behoeve van het onderhoud van de verharde en onverharde wegen begroot. Er zal in dit kader meer aandacht een besteed worden aan het onderhoud van de fietsverbindingen. Dit komt in dit kader tot uitdrukking in

tijdig en regelmatig maaien van randen langs fietspaden, tijdig snoeien van beplantingen langs fietsverbindingen en aandacht voor de beheersing van overgroei van randen.

Bruggen

Binnen de exploitatie bruggen wordt het klein, jaarlijks terugkerend onderhoud begroot. Het betreft hier het reinigen van alle bruggen en het onderhoud van de metselwerkmuurtjes. Daarbij moet gedacht worden aan het verwijderen van mosgroei en algen op brugdek en leuninghekwerken. Het ontstoppen van de afwatering van het brugdek en het verwijderen van zand en gras op de brugdekken, dat niet op een natuurlijke manier van het brugdek afspoelt. Het herstellen van voegwerk en wit schilderen van brugkoppen.

Wegmeubilair

Afgezien van klein onderhoud van ons wegmeubilair willen we met betrekking tot de verkeersborden de kwaliteit in de komende jaren verbeteren/op peil brengen. Uit de inventarisatie van 2014 is gebleken dat een aanzienlijk deel van het areaal verouderd is, of onbekend is wat de productiedatum van het bord is. Als gemeente spreken we de ambitie uit om in de komende 10 jaar het kwaliteitsniveau van de verkeersborden geheel op orde te hebben.

Groen

De opgave is om het areaal duurzaam in stand te houden. Het onderhoudsniveau en de kwaliteit van ons groenareaal staat onder druk. We kampen al met diverse ziektes en aantastingen als de kastanjabloedingsziekte en essentaksterfte. Daarnaast zijn de afgelopen periode invasieve exoten als de Japanse duizendknoop ook ons beheersgebied binnengevallen.

Afgezien van bovenstaande was 2018 een extreem droog jaar. Dit laat sporen in ons groenareaal achter. Vele bomen zijn afgestorven, heestervakken zijn verdroogd, grasbezetting op de gazons is sterk teruggelopen. In hoeverre er nog herstel optreedt is op dit moment niet in te schatten. In hoeverre bomen, heesters, haagblokken etc. voor het nieuwe seizoen nog knoppen gaan vormen en alsnog uit gaan lopen en op welke plek, is voor elke groenbeheerder nog onduidelijk. We verwachten pas in juni 2019 een inventarisatieronde te kunnen lopen om de schade vast te stellen, als basis voor een herstelplan. Deze schade en herstelkosten zijn op dit moment niet onderbouwd in te schatten en derhalve niet in de reguliere budgetten opgenomen.

In het onderhoud worden we ook nog gesteund door onze meldingenteam. Zij verrichten nog allerlei taken, zoals onderhoud en watergeven van de bloemtorens en –bakken, bermen, schoonmaak, faunavoorzieningen, en houtopstanden, hagen en bomen buiten de kom.

Spelen

Gemeente Bergeijk wil haar areaal van 199 speeltoestellen en 100 sporttoestellen met de bijbehorende veiligheidsondergronden duurzaam onderhouden, zodat ze netjes en veilig blijven. Zo voldoet de gemeente ook aan de wettelijke verplichtingen. Het onderhoud aan de speelvoorzieningen bestaat uit periodieke inspecties, het uitvoeren van reparaties aan de toestellen zelf en aan de ondergronden en het vervangen van versleten toestellen en/of ondergronden.

Openbare verlichting

De exploitatie van de Openbare Verlichting bestaat uit de energiekosten. Als gevolg van het verleden dalen de energiekosten.

Meld en herstel

De bel- en herstel is kort geleden overgegaan naar “meld en herstel”. Met behulp van een nieuwe app wordt het systeem gebruiksvriendelijker, maar krijgen we ook betere mogelijkheden voor analyse. We verwachten met de resultaten ons onderhoudswerk nog slimmer in te kunnen gaan richten.

Als gevolg van de keuzes en programma's voor de komende periode, wijzigt in enkele gebieden het benodigd jaarlijks exploitatiebudget. Zie onderstaande tabel.

Exploitatie begroting 2019

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	Totaal
Accommodaties	€ 581.725	€ 581.725	€ 581.725	€ 581.725	€ 581.725	€ 2.908.625
Groen	€ 1.051.279	€ 1.052.337	€ 1.052.646	€ 1.052.955	€ 1.053.264	€ 5.262.481
Wegen & Bruggen	€ 237.621	€ 262.998	€ 263.621	€ 263.621	€ 263.621	€ 1.291.482
Openbare Verlichting	€ 74.680	€ 71.578	€ 68.476	€ 68.476	€ 68.476	€ 351.686
Spelen	€ 61.800	€ 61.800	€ 61.800	€ 61.800	€ 61.800	€ 309.000
Wegmeubilair	€ 28.050	€ 28.050	€ 28.050	€ 28.050	€ 28.050	€ 130.250
Totaal	€ 2.033.155	€ 2.056.488	€ 2.054.318	€ 2.054.627	€ 2.054.936	€ 10.253.524

Exploitatiebudgetten na actualisatie

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	Totaal
Accommodaties	€ 591.800	€ 591.800	€ 591.800	€ 591.800	€ 591.800	€ 2.959.000
Groen	€ 1.050.000	€ 1.050.000	€ 1.050.000	€ 1.050.000	€ 1.050.000	€ 5.250.000
Wegen & Bruggen	€ 345.800	€ 330.800	€ 350.800	€ 332.800	€ 323.800	€ 1.684.000
Openbare Verlichting	€ 170.500	€ 168.750	€ 168.500	€ 164.250	€ 162.000	€ 832.000
Spelen	€ 62.800	€ 62.800	€ 62.800	€ 62.800	€ 62.800	€ 314.000
Wegmeubilair	€ 51.500	€ 51.500	€ 51.500	€ 51.500	€ 51.500	€ 257.500
Totaal	€ 2.272.400	€ 2.255.650	€ 2.273.400	€ 2.253.150	€ 2.241.900	€ 11.296.500

Exploitatie verschil

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	Totaal
Accommodaties	-€ 10.075	-€ 10.075	-€ 10.075	-€ 10.075	-€ 10.075	-€ 50.375
Groen	€ 1.279	€ 2.337	€ 2.646	€ 2.955	€ 3.264	€ 12.481
Wegen & Bruggen	-€ 108.179	-€ 67.802	-€ 87.179	-€ 69.179	-€ 60.179	-€ 392.518
Openbare Verlichting	-€ 95.820	-€ 97.172	-€ 98.024	-€ 95.774	-€ 93.524	-€ 480.314
Spelen	-€ 1.000	-€ 1.000	-€ 1.000	-€ 1.000	-€ 1.000	-€ 5.000
Wegmeubilair	-€ 25.450	-€ 25.450	-€ 25.450	-€ 25.450	-€ 25.450	-€ 127.250
Totaal	-€ 239.245	-€ 199.162	-€ 219.082	-€ 198.523	-€ 186.964	-€ 1.042.976

8 Samenvatting, financieel

Binnen de diverse gebiedsvelden van de kapitaalgoederen hebben verschuivingen plaatsgevonden tussen de voorziening en exploitatie en vice-versa. Deze zijn uiteengezet in de diverse beheerplannen, die als bijlagen zijn bijgevoegd.

Deze actualisatie heeft zowel invloed op de reguliere exploitatiebudgetten als op de stortingen in de voorzieningen (vanuit exploitatie). Onderstaande tabel geeft het totaal weer van de wijzigingen (na actualisatie) over de jaren 2019-2023 op zowel de reguliere exploitatiebudgetten als de stortingen in de voorzieningen. De actualisatie van de beheerplannen heeft een positief effect op het begrotingssaldo oplopend van circa € 72.000 in 2019 tot circa € 124.000 in 2023.

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	Totaal
Exploitatie	-€ 239.245	-€ 199.162	-€ 219.082	-€ 198.523	-€ 186.964	-€ 1.042.976
Storting voorz.	€ 310.788	€ 310.788	€ 310.788	€ 310.788	€ 310.788	€ 1.553.938
Effect saldo begroting	€ 71.543	€ 111.626	€ 91.706	€ 112.265	€ 123.824	€ 510.962

Betreft effect begroting, exclusief indexering

De voorziening accommodaties vraagt voor de komende periode een substantieel grotere onttrekking en storting van gelden. In de periode 2008-2015 zijn veel accommodaties vernieuwd, verbeterd en/of uitgebreid. Deze accommodaties vragen de eerste jaren geen of heel weinig onderhoud. Het betreffen o.a. de gemeenschapshuizen 't Sant, Rietstek, MFA Luyksgestel en Terlo, en de accommodaties van bijna alle voetbalverenigingen. In de afgelopen beheerperiode BORA II hadden deze geen invloed op de meerjaren-prognose van 10 jaar. Nu in de komende BORA III –periode en in de doorkijk over 10 jaar vallen al deze accommodaties wel in het groot onderhoud. Voor de Martinustoren in Luyksgestel zijn middelen gereserveerd voor hoogst noodzakelijke groot onderhoudswerkzaamheden. Daarnaast is budget ingecalculeerd voor groot onderhoud van de Kattendans. Hier speelt overigens ook een eventuele mogelijke nieuw- of verbouw.

De doorkijk van de voorzieningen (na actualisatie) laat zien dat de voorzieningen accommodaties / groen (nieuw te vormen voorziening) en openbare verlichting in de 10-jarige doorkijk in enig jaar een negatief saldo vertonen. Conform het BBV mag een voorziening geen negatief saldo vertonen. Om de negatieve saldi te voorkomen is er een eenmalige storting van circa € 612.000 benodigd vanuit de Algemene Reserve.

Extra benodigde storting in beginsaldo voorzieningen:	Bedrag
Accommodaties	€ 589.106
Groen	€ 4.600
Wegen & Bruggen	€ 0
Openbare verlichting	€ 18.469
Totaal benodigde storting	€ 612.175

Aldus besloten in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Bergeijk van 31 januari 2019.

De Gemeenteraad,
J.M.van Dongen-Hermans
Griffier
A. Callewaert-de Groot
Voorzitter

Beheerplan Accommodaties

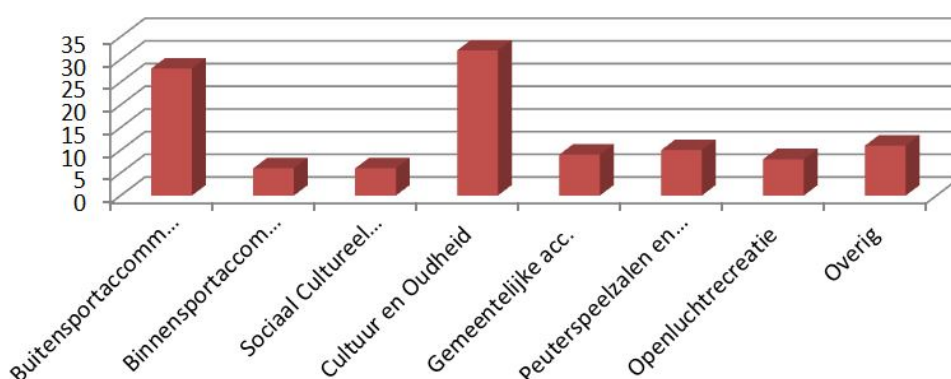
BORA III Focus

Areaal

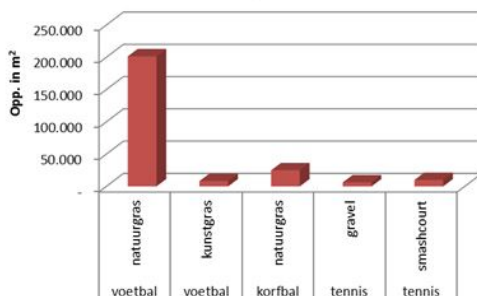

De gemeentelijke gebouwen vervullen diverse functies, van maatschappelijk (sport- en verenigingsgebouwen) tot veiligheid (brandweerkazernes) en bedrijfsvoering (gemeentehuis en werf). Het gemeentelijk bezit bestaat uit 110 objecten, waarvan 65 verenigingsgebouwen. Bij de overige objecten moet men denken aan abri's, kapelletjes, grenspalen, trimbanen en visvijvers. In een aantal van deze 65 gebouwen zijn ook de verenigingen gevestigd welke behoren tot de door de gemeenteraad vastgestelde basisvoorzieningen, zoals voetbal, korfbal, tennis, sporthallen en gemeenschapshuizen. In het areaal bevinden zich ook de sportvelden, zie onderstaande tabellen.

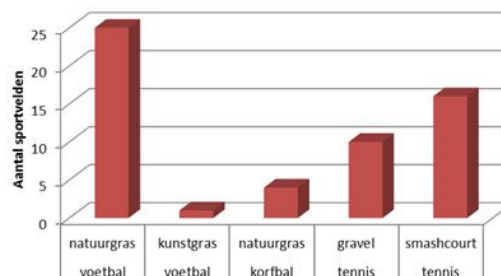
Gemeentelijke Accommodaties

Areaal Sportvelden m²

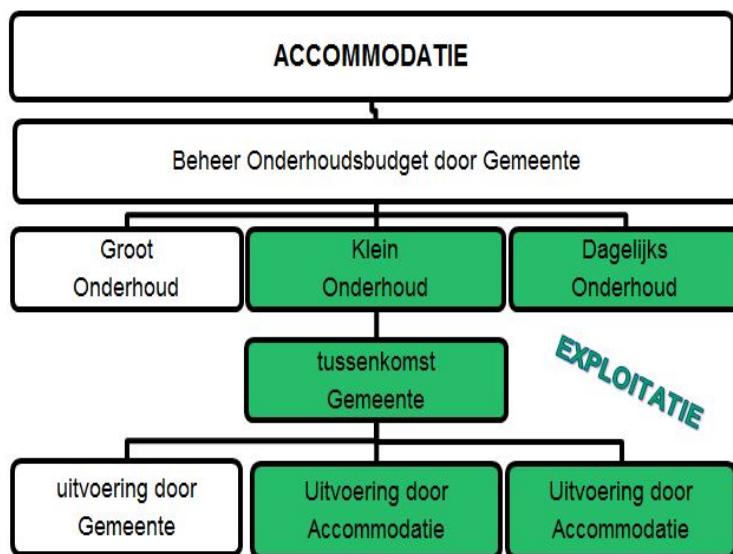

Totaal aantal sportvelden

In 2005 heeft de gemeenteraad het eerste beheerplan "TUOB" vastgesteld. Omdat de TUOB-systematiek zich in het verleden heeft bewezen is deze verder uitgebreid naar overige gemeentelijke accommodaties. De gemeente zorgt voor het totale budget voor Groot- Klein- en Dagelijks onderhoud, zowel voor gebouwen als terreinen en speelvelden.

Om zelfwerkzaamheid te stimuleren en de sociale cohesie te vergroten heeft de vereniging de keuze om het volledige klein- en dagelijks onderhoud van de gemeente over te nemen. Wil of kan men dat niet, dan blijft overeind dat er een vergoeding aan de gemeente betaald moet worden. De systematiek laat zich het beste uitleggen aan de hand van onderstaand schema:

Bijna alle sportverenigingen en gemeenschapshuizen in de gemeente Bergeijk maken gebruik van deze mogelijkheid. Jaarlijks ontvangen zij vanuit de exploitatie een vergoeding voor de uitvoering en reservering van klein- en dagelijks onderhoud, zoals vastgelegd in het onderhouds-ABC. De overeengekomen en vastgestelde bedragen zijn vastgelegd in TUOB- en exploitatieovereenkomsten en worden jaarlijks begroot in de exploitatie gemeentelijke accommodaties.

Omschrijving:	2019	2020	2021	2022	2023
TUOB - Buitensport	416.800	416.800	416.800	416.800	416.800
TUOB - Binnensport	57.200	57.200	57.200	57.200	57.200
TUOB - Sociaal Cultureel	117.800	117.800	117.800	117.800	117.800
TOTAAL:	591.800	591.800	591.800	591.800	591.800

Voorziening

Op basis van de TUOB systematiek zorgt de gemeente zelf voor het Groot Onderhoud. Deze bedragen blijven ook bij de gemeente en zitten in de voorziening accommodaties. Dit zijn werkzaamheden die essentieel zijn voor instandhouding van het gebouw. Deze hebben veelal te maken met de constructie, de schil van het gebouw en installaties.

Ook moet een gebouw voldoen aan de wettelijke eisen en kaders en is gebouwveiligheid van groot belang, hierbij valt te denken aan legionellapreventie (watermonsters en keerklepcontrole), liftkeuringen, NEN 3140, etc.

De hoogte van de jaarlijkse storting in de voorziening onderhoud accommodaties wordt bepaald aan de hand van het 10-jaarlijks gemiddelde uit de meerjarenonderhoudsplanning. In de meerjarenonderhoudsplanning wordt uitgegaan van een bepaalde gewenste situatie. De gewenste situatie wordt beschreven in prestatie-eisen en de gewenste staat van de accommodatie.

De kwaliteitsscore wordt bepaald aan de hand van NEN 2767 (conditiemeting voor gebouwen) en dient als communicatiemiddel voor het in één waarde overdragen van informatie over de degradatie van een accommodatie. De kwaliteitsscore geeft een getalswaarde voor de technische staat van een accommodatie ten opzichte van de nieuwbouw. Door inspecties te herhalen ontstaat er een goed

instrument om de kwaliteitsontwikkeling van accommodaties te volgen en met deze informatie een gedegen onderhoudsbegroting op te stellen.

Omschrijving:	2019	2020	2021	2022	2023
Buitensportaccommodaties	98225	258752	101133	237521	295274
Binnensportaccommodaties	189127	200501	142744	70791	214277
Sociaal Cultureel Werk	99166	552835	130102	194125	112528
Cultuur en Oudheid	184958	155159	174180	152375	115933
Gemeentelijke Accommodaties	200576	155118	155382	125841	155752
Peuterspeelzalen en Jongerenwerk	9500	13041	20560	19732	71815
Openlucht recreatie	34173	41825	19316	12585	15580
Overig	77523	45268	119321	49433	35725
Conditiemeting				28500	
TOTAAL:	884.257	1.465.620	692.564	651.213	1.049.304

Omschrijving:	2024	2025	2026	2027	2028
Buitensportaccommodaties	105205	57789	177924	65337	121667
Binnensportaccommodaties	45117	65586	245419	55739	49149
Sociaal Cultureel Werk	63151	108704	175016	63481	107107
Cultuur en Oudheid	115717	67771	54519	54189	95232
Gemeentelijke Accommodaties	58017	108614	135098	110654	117848
Peuterspeelzalen en Jongerenwerk	5174	25684	17529	7504	34411
Openlucht recreatie	10302	27183	53541	11388	44683
Overig	60302	75443	93970	91278	44683
Conditiemeting			28500		
TOTAAL:	528.069	610.038	896.322	496.568	583.780

De 10 jaar gemiddelde onttrekking bedraagt € 839.773

Beheerplan Wegen

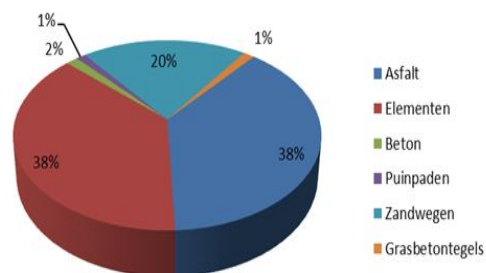
BORA III Focus

Areaal

Het totaal te beheren wegenoppervlak is 2.003.913 m². Het areaal verhardingen en onverharde wegen is als volgt onder te verdelen:

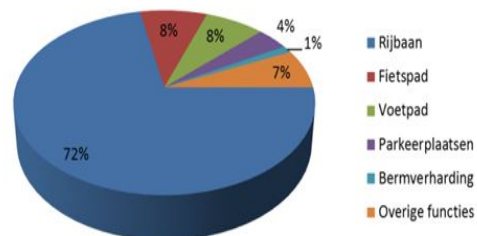
Verhardingssoort	Oppervlak (m2)
Asfalt	765.164
Elementen	753.290
Beton	29.348
Puinpaden	23.017
Zandwegen	406.053
Grasbetontegels	27.041
Totaal	2.003.913

Areaalverdeling in %

Functie	Oppervlak (m2)
Rijbaan	1.441.658
Fietspad	169.518
Voetpad	149.532
Parkeerplaatsen	79.782
Bermverharding	24.726
Overige functies ¹	138.697
Totaal	2.003.913

Functieverdeling in %

¹ onder andere inritten, middengeleiders, rabatstroken en bushaltes

Exploitatie

Binnen de Exploitatie Wegen worden de jaarlijks terugkerende werkzaamheden ten behoeve van het onderhoud van de verharde en onverharde wegen begroot. Daarnaast behoren ook posten met betrekking tot aansprakelijkstellingen van derden en niet te verhalen schades tot de exploitatie Wegen. Deze posten zijn op basis van het areaal niet te begroten.

Deze werkzaamheden bestaan in hoofdzaak uit de volgende onderdelen:

1. Klein onderhoud aan verhardingen
2. Opschaven en bijwerken van zandwegen

3. Borstelen van fietspaden en grasranden verwijderen
4. Onkruid verwijderen van half verharde fiets- en voetpaden
5. Vegen van verhardingen binnen de bebouwde kom
6. Snijden van boomwortels naast verhardingen
7. Markeringsonderhoud
8. Bermonderhoud

De exploitatie wegen is opgebouwd uit diverse onderdelen en werkzaamheden die jaarlijks terugkeren. Hieronder worden de diverse onderdelen nader toegelicht.

Klein onderhoud wordt jaarlijks op diverse locaties uitgevoerd. Dit gebeurt naar aanleiding van de resultaten van wegininspecties en veelal ook naar aanleiding van meldingen die via de Meld- en herstellijn worden doorgegeven.

In de Gemeentelijke Visie Mobiliteit is de fietsambitie vastgelegd. Ten aanzien van de doelen die gesteld zijn in de fietsambitie worden vanaf 2019 jaarlijks de vrijliggende (toeristische) fietspaden geborsteld en worden de grasranden verwijderd zodat de breedte van deze fietspaden optimaal gebruikt kan worden. Daarbij hoort ook dat in 2019 eenmalig middelen worden vrijgemaakt ter verbeteren van de bereikbaarheid van fietspaden. Deze werkzaamheden houden in dat met name langs toeristische fietspaden buiten de bebouwde kom de houten palen langs het fietspad worden verzet zodat de fietspaden optimaler kunnen worden bereden.

Binnen de bebouwde kom worden jaarlijks de verhardingen geveegd. Dit gebeurt in het kader van de onkruidbeheersing. De werkzaamheden worden uitgevoerd op de rijbanen inclusief de goten en parkeerstroken, voetpaden, fietspaden en pleinen. Behalve door middel van vegen en borstelen gebeurt dit ook door middel van branden van de verhardingen. Naast dat dit het uiterlijk aanzicht ten goede komt dient dit ook om de verhardingen in goede en oorspronkelijke staat te behouden en de werking van de riolering te bevorderen.

Vanaf 2019 is het onderhoud aan de markeringen en de bermen opgenomen binnen de exploitatie wegen. Voorheen waren deze budgetten onderdeel van de voorziening wegen. Aangezien het ontbreekt aan een meerjarig onderhoudsplan wat betreft het onderhoud aan de markeringen en de bermen zitten deze niet langer in de voorziening.

Jaarlijks wordt een deel van het areaal zandwegen onderhouden. Deze werkzaamheden bestaan voornamelijk uit het profileren van de zandwegen. Met name door het intensieve gebruik door landbouwvoertuigen worden de zandwegen "kapot" gereden en dienen deze hersteld te worden. 2x Per jaar wordt door middel van een schouw bepaald welke zandwegen worden onderhouden.

Boomwortels kunnen na verloop van jaren verhardingen omhoog drukken waardoor schade ontstaat aan de verharding en vroegtijdig onderhoud moet worden uitgevoerd. Dit kan ook zorgen voor gevaarlijke situaties als gevolg van de ontstane oneffenheden. Om schades en gevaarlijke situaties door boomwortels te voorkomen wordt jaarlijks langs een deel van de verhardingen de boomwortels in de berm doorgesneden.

Met de provincie Noord-Brabant is een overeenkomst afgesloten waarin afspraken zijn vastgelegd voor het beheer en onderhoud van de wegaansluitingen van gemeentelijke wegen tegen de provincialeweg N397. Het gaat daarbij om de aansluitingen bij de rotonde Enderakkers/Eikestraat, de aansluitingen bij de rotonde Heuvel en de aansluitingen bij de rotonde Braambos. Jaarlijks wordt door de gemeente bijgedragen aan het beheer en onderhoud van deze wegaansluitingen. Voor de N69 bestaat een dergelijke overeenkomst niet. De provincie heeft onlangs aangegeven de overeenkomst met betrekking tot de N397 op termijn ook te willen wijzigen. Zolang dit nog niet het geval is, is de huidige overeenkomst nog van kracht.

Ondanks alle inspanningen om de staat van onderhoud van het openbaar gebied op een goed peil te houden kan het gebeuren dat schade wordt geleden als gevolg van de staat van onderhoud. Wanneer een derde partij daardoor schade leidt kan de gemeente aansprakelijk worden gesteld voor die schade. Omgekeerd kan de gemeente schade leiden als gevolg van handelen van een derde partij. In dat geval wordt de schade verhaald bij de veroorzaker. Wanneer de schade niet verhaalbaar is, bijvoorbeeld omdat de veroorzaker niet bekend is, wordt de schade geboekt als niet te verhalen schade.

Onderstaande overzicht geeft het beeld van de kapitaalbehoefte voor de uitvoering van jaarlijks terugkerend onderhoud aan de verharde en onverharde wegen weer. Het verloopt fluctueert als gevolg van de behoefte aan middelen voor de uitvoering van klein onderhoud. Klein onderhoud wordt jaarlijks op diverse plaatsen uitgevoerd. Omdat de omvang van de werkzaamheden jaarlijks verschilt wordt in de Nederlandse wegbeheersystematiek de kapitaalbehoefte voor de uitvoering van klein onderhoud in enig jaar gerelateerd aan de kapitaalbehoefte voor de uitvoering van groot onderhoud in dat jaar.

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Klein onderhoud algemeen	72.000	77.000	97.000	79.000	79.000
Onderhoud zandwegen	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Vegen van wegen bibeko ¹	105.000	105.000	105.000	105.000	105.000
Wortelsnijden langs verhardingen	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Borstelen fietspaden bibeko ² en grasranden verwijderen	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Verbeteren bereikbaarheid fietspaden	20.000	0	0	0	0
Markeringen	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Bermonderhoud	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Overeenkomst provincie	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Schadegevallen niet te verhalen	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Aansprakelijkstellingen openbare ruimte	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Totaal	328.000	313.000	333.000	315.000	306.000

¹Werkzaamheden zijn inclusief onkruidbeheersing op verhardingen binnen de bebouwde kom

²Buiten de bebouwde kom

Voorziening

Elke 2 jaar wordt het volledige areaal aan verhardingen geïnspecteerd. Tijdens de uitvoering van de inspectie wordt de kwaliteit van de verhardingen vastgelegd. Behalve naar de kwaliteit wordt ook gekeken naar risico's. Ongelijk liggende tegels in een voetpad voor het bejaardentehuis vormen een groter risico dan ongelijk liggende tegels in een parkeervak.

Wanneer enkel op basis van de kwaliteit van de bestrating een prioritering moet worden opgesteld dan scoren beide locaties even hoog. Echter wanneer op basis van risico's een prioritering wordt gemaakt dan scoort het voetpad uiteraard hoger dan het parkeervak. Risicovolle locaties worden uiteraard eerder aangepakt dan minder risicovolle locaties. Daardoor kan het voorkomen dat verhardingen die minder slecht zijn van kwaliteit, eerder voor onderhoud in aanmerking komen dan verhardingen die slechter van kwaliteit zijn.

De resultaten van de wegininspectie zijn tevens input voor FOCUS. Met de systematiek binnen FOCUS wordt de gemiddelde kwaliteit van alle wijken bepaald. Naar aanleiding van de laatste inspectie (2018) en de daaruit voortvloeiende gemiddelde kwaliteit van de wijken is gebleken dat de kwaliteit van de wegen in het buitengebied en de gebiedsontsluitingswegen achterblijft bij de gestelde ambitie. Met name die wegen worden de komende jaren opgenomen in het onderhoudsprogramma.

Grootschalige onderhoudswerkzaamheden aan betonverhardingen worden de komende jaren niet verwacht. Vandaar dat deze niet in onderstaande overzicht zijn opgenomen. Indien noodzakelijk worden kleine werkzaamheden uiteraard wel uitgevoerd in de komende planperiode.

In onderstaande tabel staat bij enkele jaren geen bedrag genoemd voor onderhoud aan elementenverhardingen. In dat jaar is dus geen grootschalig onderhoud aan elementenverhardingen gepland, maar wordt wel noodzakelijk klein onderhoud uitgevoerd om de verhardingen in een goede staat van onderhoud te houden.

Tweejaarlijks worden wegininspecties uitgevoerd om de kwaliteit van het areaal vast te leggen. Naar aanleiding van de resultaten van deze inspecties wordt de meerjarenplanning groot onderhoud geactualiseerd. Daarnaast worden deze resultaten ook gebruikt om FOCUS te actualiseren. Tussentijds wordt de beheersystematiek ook geactualiseerd om FOCUS up to date te houden zodat met actuele gegevens meerjarenplanningen en vervangingsplannen gemaakt of bijgestuurd kunnen worden.

Omschrijving:	2019	2020	2021	2022	2023
Asfalt	679.000	407.000	786.000	705.000	644.000
Elementen	15.000	346.000	178.000	64.000	50.000
Inspecties ¹	20.000	20.000	0	20.000	0
Actualisatie beheersystematiek	10.000	0	10.000	0	10.000
Totaal:	724.000	773.00	974.000	789.000	704.000

Omschrijving:	2024	2025	2026	2027	2028
Asfalt	422.000	572.000	1.043.000	603.000	784.000
Elementen	78.500	83.000	0	282.000	0
Inspecties	20.000	0	20.000	0	20.000
Actualisatie beheersystematiek	0	10.000	0	10.000	0
Totaal:	520.500	665.000	1.063.000	895.000	804.000

¹ in 2019 inclusief inspectie en inventarisatie van markeringen

De 10 jaar gemiddelde onttrekking bedraagt € 791.150,-

De voorziening is gebaseerd op het geplande groot onderhoud de komende 10 jaar. Gelijktijdig met de uitvoering van groot onderhoud vanuit de voorziening wegen worden ook de noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden aan het groen uitgevoerd, vanuit de voorziening groen. Onderstaand overzicht geeft de planning van de locaties groot onderhoud de komende 10 jaar. De locaties in enig jaar zijn zo veel mogelijk gepland binnen de clusters die in FOCUS zijn vastgelegd.

Planjaar	Locatie	Kern
2019		
	Vlieterdijk (Dorpstraat tot komgrens)	Luyksgestel
	Fietspaden Eerselsedijk buiten de bebouwde kom	Bergeijk
	Sportpark Droevendaal (parkeerterrein tennis)	Riethoven
	Weebosch (komgrens Luyksgestel tot komgrens Weebosch)	Luyksgestel
	Hoge Rijt (Neerrijt tot komgrens)	Luyksgestel
	Rijt	Luyksgestel
2020		
	Fietspad Grensweg (Lindendreef-Witrijt)	Bergeijk
	Voorderstraat (Dorpsstraat tot Eind)	Riethoven
	Eind	Riethoven
	Heijereind	Riethoven
	Heuvel/Dorpsstraat (Ronde tot komgrens Riethoven)	Riethoven
	Standerdmolen	Bergeijk
	Lijsterlaan	Walik
	Vinklaan (gedeeltelijk)	Walik
	Leeuweriklaan	Walik
	Zandhoef	Bergeijk
	Hagelkruis en omgeving	Bergeijk
2021		
	Postelseheideweg	Luyksgestel
	Lindendreef (gedeeltelijk)	Luyksgestel
	Burgemeester Lindersweg	Luyksgestel
	Zwarte Horst	Luyksgestel
	Berkterbeemden (Weeboscherweg - Hooge Berkt)	Bergeijk
	Fietspaden Eerselsedijk (binnen bebouwde kom)	Bergeijk
	Hoek/Lijnt (Burg. Magneestraat tot Eyckereind)	Bergeijk
	Prinses Marijkestraat (Burg. Magneestraat tot Lijnt gedeeltelijk)	Bergeijk
	Van Galenstraat (Mollenstraat tot Jan Roeststraat)	Bergeijk
	Van den Valgaetstraat/Pieter Willemstraat/Mollenstraat/Jan Roeststraat	Bergeijk
2022		
	Schutsboom, Vendelier, Tamboer en omgeving	Bergeijk
	Van den Tillaartstraat	Bergeijk
	Willibrordusstraat (Voorderstraat tot centrum)	Riethoven
	Kennedylaan	Bergeijk
	Churchill-laan	Bergeijk
	Nieuwstraat	Bergeijk

2023		
	Dr. A. Hoynck v Papendrechtstraat en omgeving	Bergeijk
	Kruisboomweg	Luyksgestel
	Hooge Berkt (gedeelte)	Bergeijk
	Fietspad Volmolen	Riethoven
	Broekhovenseweg	Riethoven
	Schoolstraat (buiten bebouwde kom)	Riethoven
2024		
	Achterste Aa	Bergeijk
	Vlieterdijk (gedeelte thv Hutten)	Luyksgestel
	Zwarte Bergendreef	Luyksgestel
	Schatersdijk	Luyksgestel
	Mozeke s weg	Luyksgestel
	Weeboscherweg (buiten bebouwde kom)	Bergeijk
	Runderbochten	Bergeijk
	Eerselsedijk (buiten bebouwde kom)	Bergeijk
	Spaanrijt	Weebosch
	Dorpstraat (gedeelte)	Luyksgestel
2025		
	Dorpstraat (gedeelte)	Luyksgestel
	Fressevenweg	Bergeijk
	Hoekerbeemden (Burgemeester Aartslaan - Fressevenweg)	Bergeijk
	Dorpstraat	Westerhoven
	Beukenlaan	Westerhoven
2026		
	Burgemeester Aartslaan / Maaij	Bergeijk
	Schaiksedijk	Riethoven
	Heuvelweg	Riethoven

2027		
	Boevenheuvel	Riethoven
	Doolhof	Luyksgestel
	Meerendreef	Luyksgestel
	<u>Eviestraat</u> en omgeving	Riethoven
	Vlasstraat en omgeving	Riethoven
	<u>Berkenheg</u> en omgeving	Riethoven
	Wilgenrijs + Veldhovensedijk	Riethoven
	Bokkenrijder	Bergeijk
	Weerwolf	Bergeijk
	Galgenberg	Bergeijk
	Geestenberg	Bergeijk
	Elskensakker	Bergeijk
	Eijkenakker	Bergeijk
2028		
	Looerheideweg (<u>Kromhurken-Woeste Polder</u>)	Bergeijk
	<u>Kromhurken</u>	Bergeijk
	Fietspaden Borkelsedijk	Bergeijk
	Fietspad Achterste Aa (richting Hutten)	Bergeijk
	Fietspad Achterste Aa (Bredasedijk)	Bergeijk
	Fietspad <u>Liskes</u>	Bergeijk
	Fietspad tussen Bredasedijk en Looerheideweg	Bergeijk
	Fietspad Boscheind - Lommelsedijk/Belgische grens	Luyksgestel

Beheerplan Bruggen

BORA III Focus

Areaal

In totaal zijn er 40 bruggen in beheer bij de gemeente. Een aantal van de bruggen liggen op de grenzen met de gemeente Eersel, Valkenswaard en Waalre. Daarover zijn in het verleden afspraken gemaakt over de verdeling van de kosten van beheer en onderhoud.

De in totaal 40 bruggen zijn als volgt onder te verdelen naar functie en constructiemateriaal:

Brugtype	Functie	Beton	Metsel	Hout	Staal	Totaal
Brug met gemetselde lage muurtjes	Alle verkeer	18	3			
Brug met stalen leuning	Alle verkeer	8				
Houten brug	Fietsers en voetgangers			8		
Stalen brug	Voetgangers				2	
Duiker met lage muurtjes	Alle verkeer	1				
Totaal		27	3	8	2	40

Exploitatie

In de voorgaande beheerplannen was geen exploitatie voor bruggen voorzien. Binnen de exploitatie bruggen wordt het klein, jaarlijks terugkerend onderhoud begroot. Het betreft hier het reinigen van alle bruggen en het onderhoud van de metselwerkmuurtjes. Daarbij moet gedacht worden aan het verwijderen van mosgroei en algen op brugdek en leuninghekwerken.

Het onstoppen van de afwatering van het brugdek en het verwijderen van zand en gras op de brugdekken, dat niet op een natuurlijke manier van het brugdek afspoelt. Het herstellen van voegwerk en wit schilderen van brugkoppen.

Het reinigen van alle objecten werd in het verleden ad hoc en op basis van meldingen door het meldingenteam uitgevoerd. Voegwerk herstellen en brugkoppen wit schilderen werd ook op basis van meldingen uitgevoerd. Omdat het reinigen van de bruggen bijdraagt aan de instandhouding van de constructies en de uitstraling ten goede komt dienen deze werkzaamheden jaarlijks te worden uitgevoerd. Door deze werkzaamheden jaarlijks uit te voeren in combinatie met een visuele schouw worden de bruggen in hun oorspronkelijke staat gehouden.

De bruggen worden nu niet of nauwelijks structureel gereinigd. Daardoor blijft oa zand, wat normaal met regen wegspoelt, achter op de randen van de brugdekken (tegen de gemetselde muurtjes) waardoor er gras op gaat groeien en de voorzieningen voor de afwatering verstopten. Daarnaast krijgen algen en mos de kans te groeien op het metselwerk en de stalen leuning. Dit geeft een verwaarloosde indruk en komt ook de kwaliteit van de constructies en het voegwerk niet ten goede. De brugkoppen voorzien van een witte kleur dient te gebeuren in het kader van de verkeersveiligheid. Door jaarlijks alle bruggen te reinigen en klein onderhoud uit voeren houden we de bruggen in hun oorspronkelijke staat en verbetert het uiterlijke aanzicht van de bruggen.

Op alle bruggen worden jaarlijks terugkerende kleine onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd om de bruggen veilig en net te houden. Voorgesteld wordt jaarlijks een beperkt bedrag te reserveren voor het reinigen van de 40 bruggen en de uitvoering van kleine onderhoudswerkzaamheden.

Onderstaande tabel en grafiek geeft een overzicht van de daarbij behorende kosten.

Omschrijving:	2019	2020	2021	2022	2023
Reinigen bruggen	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Herstel metselwerk muurtjes incl. wit schilderen	6.600	6.600	6.600	6.600	6.600
Herstel stalen leuning	3.200	3.200	3.200	3.200	3.200
Totaal	17.800	17.800	17.800	17.800	17.800

Voorziening

Binnen de voorziening bruggen worden de grootschalige onderhoudskosten op jaarbasis begroot. De laatste jaren is al extra ingezet op onderhoud en constructieve veiligheid van de bruggen. Naar aanleiding van de resultaten van de visuele inspectie uit 2013 zijn een 6-tal bruggen nader onderzocht.

De resultaten van dat nader onderzoek hebben er toe geleid dat de afgelopen jaren 2 bruggen verstevigd zijn en 1 brug vervangen is. Daardoor voldoen deze bruggen weer aan de huidige constructieve normen. Het grootschalige onderhoudswerkzaamheden bestaan in hoofdzaak uit de volgende werkzaamheden:

1. Onderhoud aan beton- en metselwerkconstructies
2. Schilderen van stalen leuning
3. Onderhoud aan houten brugdekken en houten leuning
4. Plaatsen van nieuwe leuning in het kader van aanpak leuningveiligheid
5. Uitvoeren van visuele inspecties

De afgelopen jaren is ingestoken op het verbeteren van de constructieve veiligheid van de bruggen. Uit de resultaten van de laatste visuele inspectie uit 2013 kwamen bij 6 bruggen gebreken naar voren die mogelijk te wijten waren aan onvoldoende draagkracht van de constructie. De meeste bruggen zijn in de jaren '70 van de vorige eeuw aangelegd. Het gewicht van het verkeer dat gebruik maakt van de bruggen en de intensiteiten van dat verkeer zijn sindsdien alleen maar toegenomen. Uit het nader onderzoek bleek dat 3 van de 6 bruggen nog voldoende restcapaciteit hadden. Het verstevigen van die constructie is nog niet noodzakelijk. 2 bruggen zijn wel verstevigd waardoor ook die weer voldoen aan de huidige normen. 1 brug is afgebroken en vervangen door een geheel nieuwe constructie. Gelijktijdig is deze brug ook vergroot en is daarmee ook toekomst bestendig.

Alle bruggen dienen nu in stand gehouden te worden door het uitvoeren van noodzakelijke grootonderhoudswerkzaamheden. Vanaf 2019 worden elke 4 jaar alle bruggen visueel geïnspecteerd om gebreken tijdig te kunnen constateren en zodoende tijdig onderhoud te kunnen uitvoeren.

Veel van de bruggen hebben geen leuninghekwerk maar lage gemetselde muurtjes. Deze gemetselde muurtjes zijn karakteristiek voor onze gemeente maar voldoen met de beperkte hoogte niet aan de huidige normen ten aanzien van valbeveiliging. Om die reden wordt de komende jaren elk jaar 1 brug voorzien van een leuning die voldoet aan de normen ten aanzien van valbeveiliging, met respect voor de aanwezige metselwerkmurtjes, die daarbij zo veel mogelijk in stand worden gehouden.

Omschrijving:	2019	2020	2021	2022	2023
Onderhoud beton- en metselwerk-constructies	12.000	24.000	12.000	8.000	0
Onderhoud houten constructies	0	0	10.000	0	32.000
Schilderen stalen leuning	0	50.000	0	0	0
Visuele inspecties	10.000	0	0	0	10.000
Aanpak leuningveiligheid	19.000	19.000	22.000	16.000	16.000
Totaal:	41.000	93.000	44.000	24.000	58.000

Omschrijving:	2024	2025	2026	2027	2028
Onderhoud beton- en metselwerk-constructies	12.000	8.000	8.000	0	24.000
Onderhoud houten constructies	0	0	0	0	10.000
Schilderen stalen leuning	0	0	0	0	0
Visuele inspecties	0	0	0	10.000	0
Aanpak leuningveiligheid	19.000	16.000	13.500	9.000	11.500
Totaal:	31.000	24.000	21.500	19.000	45.500

De 10 jaar gemiddelde onttrekking bedraagt: € 40.100,-

Beheerplan Wegmeubilair

BORA III Focus

Areaal

Bij de start van BORA II was er geen zicht op areaal als het gaat om wegmeubilair. In BORA II zijn gelden gereserveerd ten behoeve van onderhoud op basis van ervaringen uit voorgaande jaren. Onder wegmeubilair vallen:

1. Palen/hekken/verkeersspiegels
2. Verkeersborden/beugels
3. Straatnaamborden/beugels
4. Uniforme schoolomgevingen
5. Nationale Bewegwijzeringsdienst bewegwijzering (NBd).
6. Toeristische/object bewegwijzering
7. Plattegrondkasten
8. Digitale publicatiezuilen
9. Bollard Keersopperdreef
10. Verkeerszuilen

Ad 1. Er is geen inzicht in het aantal palen/hekken/verkeersspiegels die in de gemeente staan. Onder palen/hekken, worden palen en hekken ten behoeve van verkeersgeleiding of afzettende functie.

Daarnaast worden hier ook geleide-hekken (fietshekken) verstaan ten behoeve van achterom paadjes.
Ad 2. In 2014 is een inventarisatie uitgevoerd naar de verkeersborden binnen de gemeente Bergeijk. Met deze inventarisatie is het areaal en voor zover bekend de productiedatum van het areaal in beeld gebracht.

Met de inventarisatie is meer inzicht verkregen in de kwaliteit van de verkeersborden binnen onze gemeente. Het totaal areaal van de verkeersborden is geïnventariseerd op 2.921 borden.

Wanneer de verkeersborden per categorie tegen een gemiddelde prijs per verkeersbord worden gehouden vertegenwoordigt het areaal een gemiddelde waarde van afgerond € 247.000,-. Veranderingen in het areaal na 2014 zijn niet inzichtelijk en worden op dit moment niet geregistreerd. Voor dit beheerplan wordt dus uitgegaan van het areaal zoals geïnventariseerd in 2014.

Ad 3. Het areaal aan straatnaamborden binnen onze gemeente is niet inzichtelijk. In Bergeijk beschikken we over 449 officiële straatnamen (BAG – november 2018). Onder deze straatnamen vallen ook de officieel vastgestelde zandpaden binnen onze gemeente. Niet bij alle zandpaden zal een straatnaambord staat. Maar er zullen ook straten zijn waar meerdere straatnaamborden staan. We gaan er voor dit beheerplan van uit dat er gemiddeld 2,5 staatnaambord per straat zal staan in onze gemeente. Dit betekent dat er op basis van deze schatting afgerond 1.125 straatnaamborden in onze gemeente staan. De prijs voor een gemiddeld straatnaambord wordt geraamd op € 50,-. Hiermee komt de waarde van het areaal aan straatnaamborden neer op € 56.250,-.

Ad 4. In 2018 zijn alle schoolomgevingen binnen de gemeente voorzien van een uniforme inrichting. In totaal zijn er 65 objecten bestaande uit attentiepalen, trottoirpalen en geleide hekken geplaatst, ter waarde van € 34.850,-.

Ad 5. Onder de bewegwijzering van de NBd (Nationale Bewegwijzeringsdienst) vallen alle bewegwijzering ten behoeve van fietsers en gemotoriseerd verkeer naar kernen en naar industrieterreinen, ook wel de blauwe-witte masten met wegwijzers voor gemotoriseerd verkeer en de rood-witte wegwijzers ten behoeve van fietsers. De gemeente Bergeijk beschikt in totaal over 80 wegwijzers.

Ad 6. Ten behoeve van toeristische/object bewegwijzering is een lease-overeenkomst aangegaan waarin het beheer en onderhoud van de borden geregeld is. Hierbij gaat het om verwijsborden naar gemeentelijke accommodaties als de trimbaan, naar visvijvers, sporthallen, gemeenschapshuizen, sportcomplexen, algemene toeristische accommodaties als de Ploeg of het Eichamuseum en de Kinderboerderij, enzovoorts. In totaal staan er in de gemeente 115 verwijsborden naar toeristische locaties en andere objecten die onder de lease-overeenkomst vallen.

Ad 7. Gemeente Bergeijk beschikt in totaal over 14 locaties waar een plattegrond van de gemeente wordt getoond. Deze staan veelal op de uitvalswegen van de verschillende kernen. Op twee locaties in Bergeijk zijn ze gecombineerd met de aanwezige digitale publicatiezuil.

Ad 8. Gemeente Bergeijk beschikt over vier digitale publicatiezuilen die zijn geplaatst aan de uitvalswegen van de kern Bergeijk. In twee gevallen is de publicatiezuil aan de achterkant voorzien van de plattegrond van de gemeente.

Ad 9. Gemeente Bergeijk beschikt over 1 verzinkbare paal in de gemeente. Deze is aangelegd aan de Keersopperdreef te Riethoven. Op de verzinkbare paal is een ontheffingsregeling van toepassing.

Ad. 10. Verkeerszuilen worden geplaatst ter hoogte van oversteken en op rotondes. Verkeerszuilen zijn zeer onderhoudsgevoelig omdat er vaak schades aan zijn. Er is geen inzicht in hoeveel verkeerszuilen er in de gemeente staan.

Categorie:	Aantal:	Investeringswaarde:
1. Palen/hekken/verkeersspiegels	Onbekend	Onbekend
2. Verkeersborden/beugels	2.921 borden	€ 247.000,-
3. Straatnaamborden/beugels	1.125 borden	€ 56.250,-
4. Uniforme Schoolomgevingen	65 objecten	€ 34.850,-
5. NBd bewegwijzing	80 objecten	N.v.t.
6. Toeristische/object bewegwijzing	115 borden	N.v.t.
7. Plattegrondkasten	12 locaties	N.v.t.
8. Digitale publicatiezuilen	4 locaties	N.v.t.
9. Bollard Keersopperdreef	1 verzinkbare paal	Onbekend
10. Verkeerszuilen	Onbekend	Onbekend

Exploitatie

Met BORA III willen we meer inzicht geven in het areaal wat we hebben en welke werkzaamheden worden uitgevoerd ten behoeve van het wegmeubilair. Met name op het gebied van verkeersborden willen we meer inzicht geven in het areaal en de status daarvan om in de komende jaren de kwaliteit van de borden te verbeteren/op peil te brengen.

In november is de Gemeentelijke Visie Mobiliteit 2019-2022 vastgesteld. Daarin is voor de komende jaren het beleid en de ambitie op het gebied van verkeer en mobiliteit opgenomen. Er wordt stevig ingezet op fietsen en op de verbetering van bestaande fietsverbindingen binnen onze gemeente. Daarnaast wordt ook wederom stevig ingezet op gedragsbeïnvloeding. Nieuw in het GVM is het stimuleren betere vitaliteit en langer mobiel blijven van onze burgers. Alles met als doel de verkeerveiligheid te verbeteren en een duurzamere samenleving te verwezenlijken. Ook verkeersborden en wegmeubilair dragen uiteraard een steentje bij aan de verkeersveiligheid en het gedrag van mensen.

Ten behoeve van de exploitatie wegmeubilair hanteren we onderstaand beleid en voeren we onderstaande werkzaamheden uit.

Ad 1. Uitvoeringswerkzaamheden zoals, plaatsen, vervangen worden uitgevoerd door ons Meldingenteam. Het benodigde budget binnen de exploitatie is enkel bedoeld voor aankoop van materialen.

Ad 2. Plaatsing en vervanging van verkeersborden loopt via ons Meldingenteam. Daarnaast worden door het Meldingenteam de verkeersborden gewassen. Als gemeente gaan we terughoudend om met het plaatsen van nieuwe verkeersborden. Daarnaast trachten we waar mogelijk borden te combineren op lichtmasten, om zo het aantal benodigde verkeerspalen te beperken. Het benodigde budget binnen de exploitatie is enkel bedoeld voor de aankoop van materialen.

Ad 3. Plaatsing en vervanging van straatnaamborden loopt via ons Meldingenteam. Daarnaast worden door het Meldingenteam de verkeersborden gewassen. Het benodigde budget binnen de exploitatie is enkel bedoeld voor de aankoop van materialen.

Ad 4. De uniforme schoolomgevingen zijn in 2018 gerealiseerd. De verwachting is dat het onderhoud van de komende jaren enkel het schoonmaken van de object behelst. Deze werkzaamheden worden door het Meldingenteam opgepakt.

Ad 5. Ten behoeve van het borgen van kennis, innovatie, relatiebeheer, databeheer en kwaliteitsmanagement betalen gemeenten jaarlijks een bijdrage aan de NBd. Deze bijdrage komt neer op € 22,50 per wegwijzer los van het onderhoud/vervanging van de borden en het schilderen van de masten. De bijdrage voor de gemeente Bergeijk komt neer op € 1.800,- per jaar peildatum 1-1-2019. Jaarlijks wordt door de minister van Infrastructuur en Waterstaat de nieuwe bijdrage vastgesteld. Daarnaast voert de NBd onderhoudswerkzaamheden en vervangingswerkzaamheden uit aan de bewegwijzing en worden jaarlijks masten geschilderd die daarvoor in aanmerking komen. Het budget binnen de exploitatie is benodigd ten behoeve van onderhoud, vervangingen en schilderwerkzaamheden.

Ad 6. Gemeente Bergeijk betaalt jaarlijks een bedrag ten behoeve van de lease van bewegwijzeringsborden. Op basis van prijspeil 2019 komt deze huurovereenkomst neer op € 4.250,-

ten behoeve van de 115 verwijfsborden. Ten behoeve van de overige toeristische bewegwijzering hebben de ondernemers van toeristische voorzieningen eigen huurovereenkomsten met hetzelfde bedrijf waar de gemeente een lease-overeenkomst mee heeft. Het budget binnen de exploitatie is ten behoeve van onderhoud, vervangingen en schilderwerkzaamheden.

Ad 7. Plattegrondkasten

De plattegrondkasten al dan niet gekoppeld aan digitale publicatiezuilen, worden onderhouden door externe partij. Als gemeente hebben we aan de plattegrondkasten geen onkosten omdat de onderhoudswerkzaamheden worden gedaan in ruil voor de inkomsten van reclameopbrengsten op deze borden.

Ad 8. Digitale publicatiezuilen

De digitale publicatiezuilen worden onderhouden door dezelfde partij als de plattegrondkasten. Als gemeente hebben we aan de publicatiezuilen geen onkosten omdat de onderhoudswerkzaamheden worden gedaan in ruil voor de inkomsten van reclameopbrengsten op deze borden. Gemeente betaalt enkel de kosten voor stroomverbruik en dataverbruik van de zuilen.

Ad 9. Bollard Keersopperdreef

Gemeente Bergeijk beschikt over 1 verzinkbare paal in de gemeente. Deze is aangelegd aan de Keersopperdreef te Riethoven. Gemeente laat jaarlijks onderhoud uitvoeren op deze paal en deze paal dient bij schade hersteld te worden. Klein en dagelijkse onderhoudszaken worden door ons Meldingenteam opgelost.

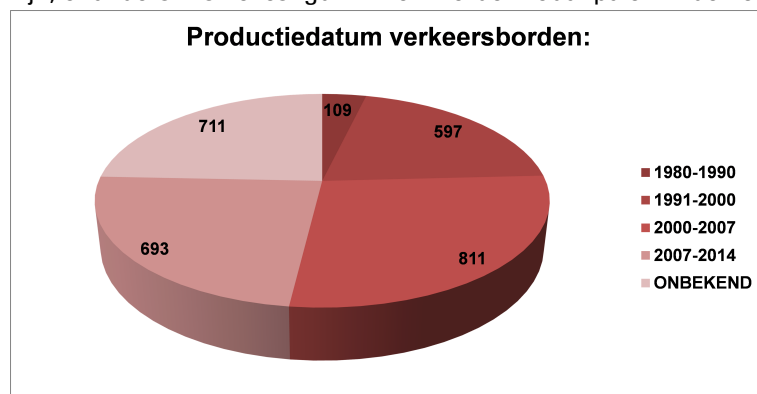
Ad 10. Verkeerszuilen

Verkeerszuilen zijn onderhoudsgevoelig. Met enig regelmaat worden er zuilen omver gereden of dusdanig beschadigd zodat ze vervangen dienen te worden. Werkzaamheden behelzen het vervangen van de verkeerszuilen en het bestellen van nieuwe.

Buiten de jaarlijks terugkerende leveringen/diensten ten behoeve van verkeersborden om, is uit de inventarisatie van 2014 gebleken dat een aanzienlijk deel van het areaal verouderd is, of onbekend is wat de productiedatum van het bord is. De borden die in 2014 zijn geplaatst zijn voorzien van reflectieklasse Diamond Grade 3. Op deze reflectie wordt een functionele levensduur van tenminste 12 jaar gegeven. Dit betekent dat verkeersborden met leverdatum 2014 vanaf 2026 in aanmerking kunnen komen voor vervanging.

Als gemeente spreken we de ambitie uit om in de komende 10 jaar het kwaliteitsniveau van de verkeersborden geheel op orde te hebben. Over 10 jaar uitgesmeerd staan we voor een opgave van circa € 250.000,- wat neerkomt op een jaarlijkse budget van € 25.000,- voor de komende 10 jaar. Bij de kwaliteitsverbetering van de verkeersborden wordt uiteraard direct gezien of borden nog noodzakelijk zijn, of anderszins bevestigd kunnen worden zodat palen in de berm kunnen worden bespaard.

Verkeersborden die vanaf 2015/2016 zijn geproduceerd zijn voorzien van Ultimate Sign, welke een langere functionele levensduur kennen dan Diamond Grade 3.

Begrotingsoverzicht BORA III ten behoeve van het beheerplan.

Omschrijving:	2019	2020	2021	2022	2023
1. Palen/hekken/verkeersspiegels	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
2. Verkeersborden/beugels	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
3. Straatnaamborden/beugels	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400
4. Uniforme schoolomgevingen	-	-	-	-	-
5. NBd bewegwijzering	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
6. Toeristische/objectbewegwijzering	4.250	4.250	4.250	4.250	4.250
7. Plattegrondkasten	-	-	-	-	-
8. Digitale publicatiezuilen	350	350	350	350	350
9. Bollard Keersopperdreef	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
10. Verkeerszuilen	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Totaal:	26.500	26.500	26.500	26.500	26.500

Bedragen in €.

Omschrijving:	2019	2020	2021	2022	2023
In stand houden areaal verkeersborden	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Totaal:	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000

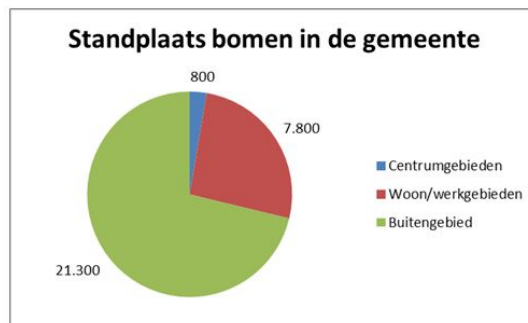
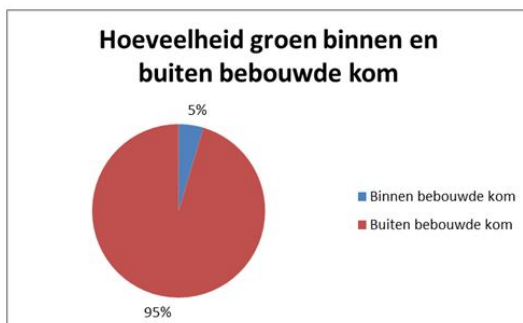
Bedragen in €.

Beheerplan Groen

BORA III Focus

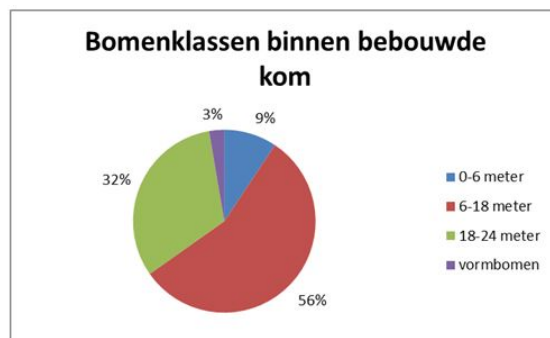
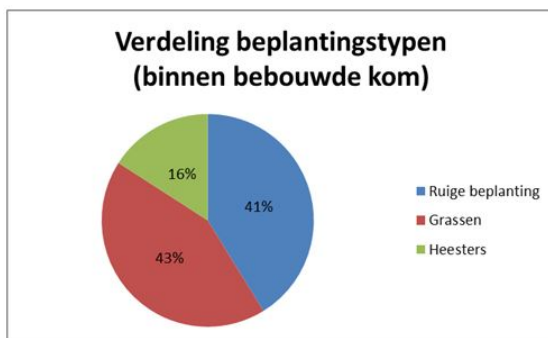
Areaal

Groen is een belangrijke drager van de inrichting van de buitenruimte. Belangrijk voor leefbaarheid en economische vitaliteit van wijken, dorpen, platteland en regio. De opgave is om het areaal duurzaam in stand te houden. Een aanpassing van het oorspronkelijke beheerplan Groen is nodig door klimaatinvloeden, areaalwijzigingen, aanpak probleem soorten en wijzing organisatie. Voor de gemeentelijke bos-en natuurterreinen is een apart beheerplan. De exploitatie bosbeheer valt buiten de kaders van BORA III, maar is wel meegenomen bij de arealen om het beheer af te stemmen. 95% van het gemeentelijk groen bevindt zich in het buitengebied en bestaat uit ruige beplanting (bossen, bosplantsoen en houtsingels) en grassen (bermen, gazons en kruidenrijk grasland).

Binnen de bebouwde kom bestaat het groen uit een grotere diversiteit aan beheertypen. Naast een grote hoeveelheid (85%) ruige beplanting en grassen is binnen de bebouwde kom ook veel sierbeplanting (van onder andere blokhagen, bodembedekkers, perkrozen, sierheesters en wisselperken) toegepast. De ruige beplanting en grassen zijn vooral toegepast in de grotere groenstructuren en parkjes. De sierbeplanting is met name toegepast in de woonstraten.

Naast beplantingen heeft de gemeente ook bijna 30.000 bomen in beheer. Ook hiervan staat het merendeel in het buitengebied. Zo'n 8.600 bomen staan binnen de bebouwde kom, waarbij ook bomen in bosplantsoen stroken zijn meegenomen. Lei- en vormbomen zijn karakteristiek.

De hoeveelheden komen uit de beheergegevens en (meerjarige) groenbestekken van aannemers.

Groen binnen de kom	Areaal
Bomen	8.600 st
Bos *	210.000 m2
Bosplantsoen	78.000 m2
Heesters	53.000 m2
Bodembedekkers	37.500 m2
Vaste planten	3.000 m2
Hagen	23.500 m2
Gazons *	200.000 m2
Bloemen *	80 st

*= ook inzet bij het beheer door Meldingenteam

Groen buiten de kom	Areaal
Bomen *	21.300 st
Singels en bosjes *	210.000 m2
Bermen *	1.450.000 m2
Poelen en kruidenvegetaties	90.000 m2
Retentievoorzieningen	5 st
Sloten en duikers *	135.000 m1

*= ook inzet bij het beheer door Meldingenteam

Een deel van het gemeentelijk areaal bomen- bermen- bossen ligt buiten de gemeentegrenzen (Valkenswaard en Eersel). Poelen en kruidenvegetaties liggen o.a. langs beek de Run en in het stroomgebied van beekdal de Keersop, zoals in: 'Kasteelgebied' nabij de kern Bergeijk- gebied Liskes nabij de Beekloop - langs de Fortje waterloop in Luyksgestel. De retentievoorzieningen maken onderdeel van het rioolsysteem en liggen aan de rand van de kernen. De uitgaven zijn bestemd voor onderhoud aan de groene inrichting met bomen, bermen en/of paden. Het overig onderhoud maakt onderdeel uit van het taakveld riool.

Exploitatie

Het beheer van groen is een mix van erkende aannemers, adviesbureaus, WVK-groep , eigen meldingenteam en op beperkte schaal burgers. Het Meldingenteam levert een bijdrage van ± 5.000 manuren per jaar voor onderhoud aan vooral bloemen, bermen, schoonmaak, faunavoorzieningen, houtopstanden en hagen buiten de kom.

De belangrijkste kaders bij het beheer zijn:

- Wettelijke zorgplicht/aansprakelijkheid: inspecties boomveiligheid, verkeersmaatregelen en Arbozaken.
- Natuurbeschermingswet: zorgplicht flora en fauna, instandhouding areaal buiten de bebouwde kom, groencompensatie en bij de uitvoering plaagbestrijding
- Milieubeleid: zinkassen, Kaderrichtlijn water KRW, groenafval, bodemkwaliteit
- Bomen(kap)beleid: waardevolle bomenlijst, vergunningen, bomen effect analyse, afhandeling schades, aantastingen, groeiplaats en fijnstof
- Erfgoed: Mien Ruys: Ploegpark - Bloemen-en Beeldentuin - Plantsoen Pr. Beatrixstraat - plantsoen Aquino gebouw; archeologie (o.a. Kasteelgebied en grafheuvels villabos Bergeijk)
- Schouwplicht Waterschap De Dommel: sloten en duikers
- Uitgifte snippergroen: in gebruik geven, aanpassen groen

Uitgangspunten beheer

1. Geen chemische bestrijdingsmiddelen bij onkruidbestrijding, plaaginsecten en probleemkruiden.

2. Medewerkers WVK-groep inzetten bij het onderhoud vanuit de sociaal-maatschappelijke opgave.
3. Bosplantsoen gefaseerd dunnen.
4. De inspecties blijven uitvoeren voor planmatig boombeheer.
5. Blad en maaisel gebruiken als bodemverbeteraar
6. Eetbaar groen in de buurt/wijk vergroot de sociale cohesie, is gezond en goed voor de biodiversiteit. Ondersteunen van het onderhoud door vrijwilligers.
7. Bermbeheer: in het voorjaar slechts 1 meter breed maaien voor behoud insectenstand. Aandacht voor probleemkruiden en rode lijstsoorten, zoals bremraap en orchideeën.

Zelfbeheer door burgers en organisaties bij het groenonderhoud neemt toe. De inspanningen zijn veelal niet structureel, slechts incidenteel. Structureel is wel het in gebruik blijven geven van reststroken. Dat areaal is niet meegenomen.

Invasieve soorten nemen toe. Vooral Japanse duizendknoop komt voor in o.a. bermen en bosranden. De locaties isoleren en bestrijden voorkomt verdere verspreiding.

Klimaatinvloeden. Uitval van bomen en heesters door droogte, storm, hagel en ziekten neemt toe. Bij de inboet ook groeiplaatsverbetering toepassen.

Ontwikkelingen binnen de WVK-groep leidt tot minder instroom en gekwalificeerde werknemers gaan over naar bedrijven. Daardoor staat de capaciteit en kennis onder druk. Dat houdt in dat meer specialistisch werk, zoals snoei van bomen, mogelijk overgaat naar reguliere groenbedrijven.

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Groenonderhoud binnen de kom	875.000	875.000	875.000	875.000	875.000
Groenonderhoud buiten de kom	175.000	175.000	175.000	175.000	175.000
Totaal	1.050.000	1.050.000	1.050.000	1.050.000	1.050.000

Bedragen in €. exclusief Btw

De groenexploitatie omvat verder het beheer van bloembollen, schoonmaak buitenruimte, inboet beplanting, onderhoud park De Ploeg (Rijksmonument), onderhoud aan constructies-rasters-bebording, vijver Dorpspark Luyksgestel en recreatiemeubilair buiten de bebouwde kom. Ondersteuning hierbij van het Meldingenteam.

Voorziening

In de BORA II periode is vervanging van groen nagenoeg achterwege gebleven. Ruimtelijke ontwikkelingen en klimaatontwikkelingen leiden tot een noodzakelijke vervangingsopgave. De vervanging lift zoveel mogelijk mee met projecten gericht op wegreconstructies en rioolaanpassingen. Een integrale aanpak.

Uitgangspunt is dat de voorziening Groen tegelijk en integraal wordt ingezet met de voorziening Wegen. De projecten Groot onderhoud wegen en Groen sluiten naadloos op elkaar aan. De volgende projecten Groot Onderhoud zijn gepland voor de komende 10 jaren:

Planjaar	Locatie	Kern
2019		
	Vlieterdijk (Dorpstraat tot komgrens)	Luyksgestel
	Fietspaden Eerselsedijk buiten de bebouwde kom	Bergeijk
	Sportpark <u>Droevendaal</u> (parkeerterrein tennis)	Riethoven
	Weebosch (komgrens Luyksgestel tot komgrens Weebosch)	Luyksgestel
	Hoge Rijt (Neerrijt tot komgrens)	Luyksgestel
	Rijt	Luyksgestel
2020		
	Fietspad Grensweg (Lindendreef-Witrijt)	Bergeijk
	Voorderstraat (Dorpsstraat tot Eind)	Riethoven
	Eind	Riethoven
	<u>Heijereind</u>	Riethoven
	Heuvel/Dorpsstraat (Ronde tot komgrens Riethoven)	Riethoven
	Standerdmolen	Bergeijk
	Lijsterlaan	Walik
	Vinklaan (gedeeltelijk)	Walik
	Leeuweriklaan	Walik
	Zandhoef	Bergeijk
	Hagelkruis en omgeving	Bergeijk
2021		
	Postelseheideweg	Luyksgestel
	Lindendreef (gedeeltelijk)	Luyksgestel
	Burgemeester Lindersweg	Luyksgestel
	Zwarte Horst	Luyksgestel
	Berkterbeemden (<u>Weeboscherweg</u> - Hooge Berkt)	Bergeijk
	Fietspaden Eerselsedijk (binnen bebouwde kom)	Bergeijk
	Hoek/Lijnt (Burg. Magneestraat tot <u>Eyckereind</u>)	Bergeijk
	Prinses Marijkestraat (Burg. Magneestraat tot Lijnt gedeeltelijk)	Bergeijk
	Van Galenstraat (Mollenstraat tot Jan Roeststraat)	Bergeijk
	Van den Valgaetstraat/Pieter Willemstraat/Mollenstraat/Jan Roeststraat	Bergeijk
2022		
	Schutsboom, Vendelier, Tamboer en omgeving	Bergeijk

	Van den Tillaartstraat	Bergeijk
	Willibrordusstraat (Voorderstraat tot centrum)	Riethoven
	Kennedylaan	Bergeijk
	Churchill-laan	Bergeijk
	Nieuwstraat	Bergeijk
2023		
	Dr. A. <u>Hoynck</u> v Papendrechtstraat en omgeving	Bergeijk
	Kruisboomweg	Luyksgestel
	Hooge Berkt (gedeelte)	Bergeijk
	Fietspad Volmolen	Riethoven
	Broekhovenseweg	Riethoven
	Schoolstraat (buiten bebouwde kom)	Riethoven
2024		
	Achterste Aa	Bergeijk
	Vlieterdijk (gedeelte <u>thv</u> Hutten)	Luyksgestel
	Zwarte Bergendreef	Luyksgestel
	<u>Schattersdijk</u>	Luyksgestel
	<u>Mozeke</u> weg	Luyksgestel
	<u>Weeboscherweg</u> (buiten bebouwde kom)	Bergeijk
	Runderbochten	Bergeijk
	Eerselsedijk (buiten bebouwde kom)	Bergeijk
	Spaanrijt	Weebosch
	Dorpstraat (gedeelte)	Luyksgestel

	Dorpstraat (gedeelte)	Luyksgestel
2025		
	Dorpstraat (gedeelte)	Luyksgestel
	Fressevenweg	Bergeijk
	Hoekerbeemden (Burgemeester Aartslaen - Fressevenweg)	Bergeijk
	Dorpstraat	Westerhoven
	Beukenlaan	Westerhoven
2026		
	Burgemeester Aartslaen / Maaij	Bergeijk
	Schaiksedijk	Riethoven
	Heuvelweg	Riethoven
2027		
	Boevenheuvel	Riethoven
	Doolhof	Luyksgestel
	Meerendreef	Luyksgestel
	<u>Eviestraat</u> en omgeving	Riethoven
	Vlasstraat en omgeving	Riethoven
	<u>Berkenheg</u> en omgeving	Riethoven
	Wilgenrijs + Veldhovensedijk	Riethoven
	Bokkenrijder	Bergeijk
	Weerwolf	Bergeijk
	Galgenberg	Bergeijk
	Geestenberg	Bergeijk
	Elskensakker	Bergeijk
	Eijkenakker	Bergeijk
2028		
	Looerheideweg (<u>Kromhurken</u> -Woeste Polder)	Bergeijk
	<u>Kromhurken</u>	Bergeijk
	Fietspaden Borkelsedijk	Bergeijk
	Fietspad Achterste Aa (richting Hutten)	Bergeijk
	Fietspad Achterste Aa (Bredasedijk)	Bergeijk
	Fietspad <u>Liskes</u>	Bergeijk
	Fietspad tussen Bredasedijk en Looerheideweg	Bergeijk
	Fietspad Boscheind - Lommelsedijk/Belgische grens	Luyksgestel

Voor de voorziening Groen betekent dat voor de periode 2019-2028 de onderstaande uitgaven:

2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
35.000	38.000	48.000	38.000	35.000	25.000	33.000	52.000	45.000	39.000

Bedragen in €, exclusief Btw

Beheerplan Speelvoorzieningen

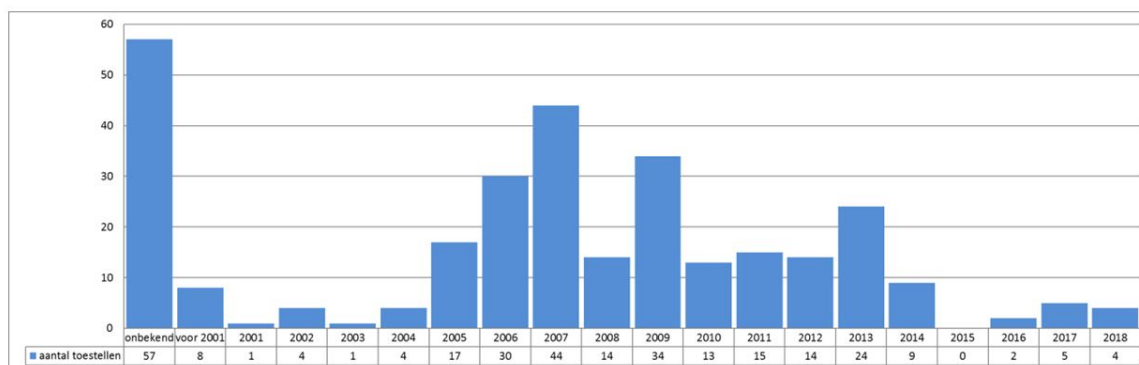
BORA III Focus

Areaal

De gemeente heeft op dit moment 59 openbare speelplekken in beheer, verdeeld over 6 kernen. Verspreid over deze speelplekken staan 199 speeltoestellen (o.a. glijbaan, schommel, duikelrek, combinatietoestel) en 100 sporttoestellen (o.a. voetbaldoel, basketbalpaal, tafeltennis).

Omschrijving	Areaal
voetbaldoelen	52
combinatietoestellen	31
duikelrekken	26
boksping palen	2
schommels	31
wipveren en wippen	50
draaitoestellen	11
glijbanen	12
klintoestellen	22
tafeltennis, basketbal, volleybal	37
evenwichtstoestellen	7
skate elementen	2
fitness	9
kabelbaan	1
huisjes	6
Totaal	299

Aantal toestellen in relatie tot het bouwjaar

Exploitatie

De opbouw van het toestellenbestand is relatief gevarieerd en verspreid over de wijken. Bij vervanging wordt rekening gehouden met wensen bewoners. Aanpassen van het speelruimtebeleid in 2019 leidt mogelijk tot andere behoeften.

Er wordt al jaren ingezet op speel- en sporttoestellen met een lange levensduur en beperkte onderhoudslast. Deze toestellen zijn gemaakt van met name metaal (verduurzaamd ijzer) - roestvrij

staal -kunststof - duurzaam hout en worden zo geproduceerd dat minder onderhoud nodig is. Het gebruik bepaalt de vervangingsbehoefte. Veel toestellen en ondergronden gaan bij regulier onderhoud $\pm$ 20 jaar mee en worden tussentijds ook verplaatst afhankelijk van de behoefte. De totale vervangingswaarde aan speelvoorzieningen en ondergronden bedraagt € 961.000,-. Vooral de toestellen van vóór 2001 komen in aanmerking voor vervanging in de periode 2019-2023, afhankelijk van de technische staat en behoefte.

Vervanging	eenheid	aantal	vervangingswaarde
Speeltoestellen	stuk	199	545.000
Sporttoestellen	stuk	100	232.000
verhardingen (voetbal, skatebaan, overig)	locaties	26	Pm.
Veiligheidsondergrond (exclusief gazon)	locaties	99	184.000
Totaal			961.000

Bedragen in €. exclusief Btw

Gemeente Bergeijk wil haar areaal van 199 speeltoestellen en 100 sporttoestellen met de bijbehorende veiligheidsondergronden duurzaam onderhouden, zodat ze netjes en veilig blijven. Zo voldoet de gemeente ook aan de wettelijke verplichtingen.

Het onderhoud aan de speelvoorzieningen bestaat uit:

- Periodieke inspecties
- Onderhoud: Het uitvoeren van reparaties aan de toestellen zelf en aan de ondergronden
- Het vervangen van versleten toestellen en/of ondergronden

Het onderhoud betreft werkzaamheden zoals bouten en moeren vastdraaien, coating aanbrengen, onderdelen vervangen, het schoonhouden en eventueel herstellen van valondergronden. Verder omvat onderhoud de jaarlijkse externe veiligheidsinspectie en de 4 visuele inspecties gecombineerd met het uitvoeren van (klein) onderhoud door het Meldingenteam. Het vervangen heeft betrekking op versleten/onveilige toestellen en ondergronden.

Meerjarenoverzicht onderhoud en vervanging

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Inspectie en klein onderhoud	10.600	10.600	10.600	10.600	10.600
Onderhoud speeltoestellen en ondergronden	26.100	26.100	26.100	26.100	26.100
Vervangen speeltoestellen en ondergronden	26.100	26.100	26.100	26.100	26.100
Totaal	62.800	62.800	62.800	62.800	62.800

Bedragen in €. exclusief Btw

Beheerplan Openbare Verlichting

BORA III Focus

Areaal

Het areaal met betrekking tot de openbare verlichting is als volgt opgebouwd:

Onderdeel	Aantal
Verlichtingsobjecten ¹	5.303
Armaturen totaal	5.407
Armaturen met LED (12-11-2018)	1.341
Ontstekingspunten	116
Masten met onbekende plaatsingsdatum	1.652

¹betreft masten en grondspots

Exploitatie

Voorheen bestond de exploitatie Openbare Verlichting enkel uit de energiekosten. Vanaf heden zijn hieraan ook de beheerkosten, de jaarlijkse onderhoudskosten en kosten voor het in stand houden van de masten aan toegevoegd. Tot nu toe waren de beheerkosten en de onderhoudskosten onderdeel van de voorziening openbare verlichting.

Voor het in stand houden van de masten was tot op heden geen budget beschikbaar. Omdat het beheer en onderhoud niet meerjarig te plannen is zijn deze kosten vanaf heden ondergebracht in de exploitatie. In de voorziening zijn enkel nog de planmatige onderhoudskosten opgenomen.

De energiekosten bestaan uit vaste netwerkkosten (vastrecht) en de verbruikskosten. De netwerkkosten worden berekend op basis van het areaal aan verlichtingsobjecten en het aantal ontstekingspunten (voorzien van verbruiksmeters). Doordat we de komende jaren (tot en met 2025) alle armaturen van de openbare verlichting gefaseerd gaan vervangen naar LED armaturen nemen de verbruikskosten per jaar af. Door de omvorming neemt het energieverbruik daardoor de komende jaren af. Het energieverbruik lag in 2012 op ongeveer 840.000 kWh. Door de omvorming verwachten wij dit terug te kunnen dringen naar 300.000 – 350.000 kWh. Hierdoor wordt het streven uit de klimaatvisie, namelijk een reductie van 60% van het energiegebruik in 2025 t.o.v. 2007 bij verkeer en vervoer, behaald.

De beheerkosten betreffen de jaarlijkse kosten met betrekking tot de advies- en beheerdiensten die worden afgenomen van een technisch adviesbureau. Dat bureau behandelt onder andere alle meldingen van storingen aan de verlichting, houdt toezicht op de uitvoering van werkzaamheden door de aannemer, stelt bij uitbreidingen nieuwe verlichtingsplannen op en adviseert bij projecten zoals het grootschalig omvormen naar LED verlichting.

De onderhoudskosten betreffen alle kosten die jaarlijks gemaakt worden om de openbare verlichting in stand te houden. Hierbij gaat het om werkzaamheden die betrekking hebben op onder meer het verhelpen van storingen, vervangen van masten en armaturen na schades en het reinigen van masten en armaturen.

Tot slot worden ook de middelen die noodzakelijk zijn om het areaal masten in goede en oorspronkelijke staat van onderhoud te houden toegevoegd aan de exploitatie. Voorheen waren hier geen middelen voor opgenomen.

Met de realisatie van nieuwe woongebieden neemt ook het areaal aan openbare verlichtingsobjecten toe. Alle nieuwe uitbreidingen worden standaard voorzien van LED armaturen. Daarnaast wordt gelijktijdig met de uitvoering van reconstructieprojecten en herinrichting van straten ook de openbare verlichting omgevormd naar LED, volgens het principe "werk-met-werk-maken".

In 2019 worden alle verbruiksmeters vervangen door slimme meters. Daardoor krijgen we nog meer grip op het energieverbruik en kan er beter gemonitord worden op het verbruik. Inzicht in het verbruik draagt bij aan het nog verder optimaliseren van de energiereductie.

Gelet op de toename van het aantal LED armaturen de komende jaren neemt het energieverbruik de komende jaren fors af. Omdat de omvorming geen effect heeft op het vastrecht lopen de energiekosten procentueel niet even snel terug.

Daar staat tegenover dat kleine onderhouds- en controlewerkzaamheden aan de masten, die in het verleden gelijktijdig met het planmatig vervangen van technisch afgeschreven armaturen (groepsremplace genaamd) werden uitgevoerd, nu aan het regulier onderhoud worden toegevoegd. Dit omdat de komende jaren de nieuwe LED armaturen nog niet aan vervanging toe zijn en er vanaf 2026 voorlopig van groepsremplace geen sprake meer is. Daardoor lopen de onderhoudskosten de komende jaren lichtjes op.

Als gevolg van de sterke afname van de energiekosten neemt de komende jaren de omvang van de exploitatie af. Onderstaande grafiek geeft de afname van de exploitatie de komende jaren weer.

Begrotingsoverzicht BORA III ten behoeve van het beheerplan.

Omschrijving:	2019	2020	2021	2022	2023
Energiekosten	78.000	76.000	73.500	71.000	68.500
Beheerkosten	17.500	17.500	17.500	17.500	17.500
Onderhoud	55.000	55.250	55.500	55.750	56.000
Instandhouding masten	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
TOTAAL:	170.500	168.750	166.500	164.250	162.000

Voorziening

Voorheen bestond de voorziening Openbare Verlichting uit de beheer- en onderhoudskosten, het uitvoeren van groepsremplace en de noodzakelijke schilderwerkzaamheden aan de openbare verlichting. Omdat het beheer en het onderhoud niet meerjarig te plannen is zijn deze kosten vanaf heden ondergebracht in de exploitatie.

Binnen de voorziening openbare verlichting worden vanaf heden enkel de planmatige onderhoudskosten op jaarbasis begroot. De begrootte werkzaamheden bestaan uit het schilderen van lichtmasten en het uitvoeren van groepsremplace.

De levensduur van conventionele verlichting is bekend. Op basis daarvan worden lampen net voor het einde van de levensduur vervangen door nieuwe om te voorkomen dat letterlijk het licht uit gaat. Dit wordt groepsremplace genoemd. Omdat het volledige areaal armaturen vervangen gaat worden naar LED neemt het aandeel groepsremplace in verhouding sterk af de komende jaren. Omdat de eerste LED armaturen voorlopig nog niet aan einde levensduur zitten en deze in de praktijk ook nog niet bekend is, is het aandeel groepsremplace binnen de voorziening vanaf 2026 nihil.

Verwacht wordt dat over +/- 25 jaar (theoretische periode tot einde levensduur huidige LED armaturen) het aandeel aan groepsremplace weer gaat toenemen, in relatie tot het vervangen van de huidige LED armaturen.

Omschrijving:	2019	2020	2021	2022	2023
Schilderen lichtmasten	14.500	20.750	18.000	12.000	12.250
Groepsremplace	17.800	15.000	12.000	9.000	6.500
TOTAAL:	32.300	35.750	30.000	21.000	18.750

Omschrijving:	2024	2025	2026	2027	2028
Schilderen lichtmasten	12.250	9.750	12.750	15.000	20.000
Groepsremplace	3.750	900	0	0	0
TOTAAL:	16.000	10.650	12.750	15.000	20.000

De 10 jaar gemiddelde onttrekking bedraagt € 21.220